

МЎМАЙ ДАРОМАД ДАРДИДА

Бирор-бир тайинли ишнинг бошини тутмасдан, интернетдан пул топишнинг йўларини қидиришга киришган Баҳодирни Сергей исмли шахснинг мўмай даромад орттириш борасидаги тақлифи қизиқтириб қолди.

6
бет

ҚАСОС ЎТИ...

...Ўртада жанжал кўтарилиб, Алишер Исомнинг бўйнидан бўғиб олади. Исом унга қаршилик қилишга кучи етмаётганлигига ақли етгач, ўзи билан чўнтагига солиб келган пичоқни олиб Алишернинг қорнига суқишга улгуради...

8
бет

Mustaqillik huquq demakdir

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2016-yil 19-may, №20 (1009)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

АЛИШЕР НАВОЙЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ УНИВЕРСИТЕТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Хар қайси халқнинг она тили ва адабиёти унинг миллий руҳи ва ўзлигининг, маданий-маърифий олами, миллий ғоясининг асоси ҳисобланади. Маърифатпарвар бобомиз Абдулла Авлонийнинг "Хар бир миллатнинг дунёда борлигини кўрсатадиган ойинаи ҳаёти тил ва адабиётдур. Миллий тилни йўқотмак — миллатнинг руҳини йўқотмакдур" деган ҳикматли сўзлари ҳам бу фикрни яққол тасдиқлайди.

Шунинг учун ҳам қачонки босқинчи ва истилочи кучлар эл-юртимизни ўзига қарам қилмоқчи бўлса, аввало, уни ўз тили ва динидан, тарихи ва маданиятидан, миллий гуруридан жудо этишга уринган. Ўлкамиз қарамлик чангалига тушиб қолган истибдод даврларида она тилимизнинг ривожланиш имкониятлари чеклаб қўйилгани ҳеч кимга сир эмас.

Ўзбек тили қадимий ва бой тарихга эга бўлиб, унинг шаклланишида миллоддан олдинги ва миллоддан кейинги дастлабки асрларда минтақамиз ҳудудида яшаган бактрийлар, сўғдийлар, хоразмийлар ва бошқа элат ва миллатлар ўз таъсирини кўрсатгани ҳақида мавжуд илмий манбалар далолат беради.

Ўзбек тилининг ҳар томонлама тараққий топиши ва адабий тил сифатида майдонга чиқишида қадимий туркий тил катта ҳисса қўшганини алоҳида таъкидлаш табиийдир.

Шу борада Махмуд Қошғарий, Юсуф Хос Ҳожиб, Аҳмад Югнакий, Атоий, Саккокий, Лутфий каби илму фан ва адабиёт намояндларининг хизмати ва қолдирган мероси муҳим ўрин эгаллаганини қайд этиш жоиз.

Ўзбек адабий тили айниқса XIV-XV асрларда — Амир Темур ва темурийлар даврида ривожланишнинг янги, юксак босқичига кўтарилди. Буюк шоир ва мутафаккир Алишер Навоий умум-башарият маданий ҳазинасидан муносиб ўрин олган ўлмас асарларини айнан она тилимизда яратиб, унинг шухратини бутун дунёга тараннум этди.

Заҳриддин Муҳаммад Бобур, Муҳаммадризо Оғаҳий, Бобораҳим Машраб, Муқимий, Фурқат каби ўнлаб мумтоз адиб ва алломаларимизнинг иходида она тилимизнинг луғат бойлиги, бадиий имкониятлари, унинг гўзаллиги ва нафосати янада ёрқин намоён бўлганини таъкидлаш лозим.

/Давоми 2-бетда/

ТАЙИНЛОВ

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг 2016 йил 12 майдаги буйруғига асосан Тухтабаев Абдукаҳҳар Абдусаттарович Навоий вилоят прокурори лавозимига тайинланди.

А.Тухтабаев 1970 йилда Тошкент вилоятида туғилган. Маълумоти олий, 1996 йилда Тошкент Давлат юридик институтини тамомлаган. У дастлабки фаолиятини Тошкент шаҳар Мирзо Улугбек туман прокуратураси иш ўрганувчисидан бошлаб, 1997 йилдан Яқкасарой туман прокурорининг ёрдамчиси, Юнусобод туман прокуратурасида терговчи, 1998 йилдан Тошкент шаҳар прокуратураси жиноятларни тергов қилиш бўлими катта терговчиси, АМИБ терговчиси, 2001 йилдан Тошкент шаҳар прокуратураси иқтисодий жиноятчилик ва коррупцияга қарши курашиш бўлими АМИБ терговчиси, катта терговчиси, 2004 йилдан Тошкент шаҳар прокуратураси жиноятларни тергов қилиш бўлими бошлиғи ўринбосари, 2008 йилдан мазкур бўлим бошлиғи лавозимларида меҳнат қилган. 2012 йилдан Мирзо Улугбек туман прокурори, 2015 йилдан ҳозирги пайтгача Навоий вилоят прокурори вазифасини бажарувчи лавозимида фаолият юритган.

Парламентда

Назорат-таҳлил яқунлари муҳокамаси

Бозор иқтисодиёти ривожланган мамлакатлар тажрибасидан маълумки, давлат харидлари тизими маълум турдаги товарлар ва хизматлар айирбошлаш соҳасининг ажралмас бир қисмига айланиб, ҳўжалик юртишнинг либерал бoshқаруви ҳамда рақобатнинг муҳим механизми ҳисобланади.

Жорий йилнинг 17 май кuni Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Бюджет ва иқтисодий ислохотлар қўмитаси томонидан давлат харидларининг амалга оширилиши ҳолати юзасидан Сирдарё вилоятида ўтказилган назорат-таҳлил тадбири яқунларига бағишланган кенгайтирилган йиғилиш бўлиб ўтди.

Йиғилишда таъкидланганидек, давлатимиз раҳбарининг 2011 йил 7 февралдаги "Давлат харидлари тизимини такомиллаштириш ва уларга кичик бизнес субъектларини жалб қилишни кенгайтириш тўғрисида"ги ва 2013 йил 5 апрелдаги "Электрон харидлар тизимини мақбуллаштириш ва улардан тадбиркорлик субъектларининг фойдаланишини кенгайтириш тўғрисида"ги Қарорлари соҳани янада

ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этди.

Мазкур қарорлар асосида электрон шаклдаги харидлар тизими янада кенгайиб, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ўртасида рақобатни янада кучайтириш, бюджет маблағларини ишлатишда очиклик ва ошқораликни таъминлаш, табиий монополия субъектларининг товарлари ҳамда хизматлари нархларини мақбуллаштириш имконини берди.

Қайд этилганидек, Сирдарё вилоятида 2015 йил давомидан электрон аукцион ва электрон каталог савдолари натижаси бўйича умумий қиймати қарийб 21 млрд. сўмлик жами 13 мингта шартнома тузилган, ўтказилган савдолар натижасида салкам 10 млрд. сўмлик бюджет маблағлари иқтисод қилинган. Шу билан бирга, йиғилишда товарларни харид

Ўткиржон ДЕҲҚОНОВ,
«Huquq»

қилиш, қабул қилиб олиш, шартномага мувофиқ махсулотларни ўз вақтида етказиб беришда ва бошқа айрим масалаларда кўзга ташланган камчиликларга эътибор қаратилди.

Йиғилиш яқунда депутатлар томонидан амалга оширилган назорат-таҳлил ишлари натижаларидан келиб чиқиб, соҳага оид қонунчилик ва ҳўқуқни қўллаш амалиётини такомиллаштириш юзасидан тақлиф ва тавсиялар ишлаб чиқилди.

Жумладан, Бюджет кодексининг давлат харидларига оид қоидалари, шунингдек, 20 дан ортқ қонуности ҳўжатларини яхлит ҳолга келтириш мақсадида "Давлат харидлари тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси қонуни лойиҳасини ишлаб чиқишга зарурат туғилаётганлиги алоҳида қайд этилди.

Йиғилиш яқунда қўмитанинг тегишли қарори қабул қилинди.

Фаолият

Огоҳлик ва ҳўшёрлик — ҳаётимиз мезони

Республика Ҳарбий прокуратураси органлари томонидан ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари ҳўқуқий саводхоналигини юксалтириш, уларда огоҳлик ва Ватан тақдирига дахлдорлик ҳиссини янада ошириш, маънавий таҳдидларга қарши мафкуравий иммунитетини мустаҳкамлаш борасида мунтазам равишда қонунчилик тарғиботи тадбирлари ўтказиб келинмоқда.

Жумладан, жорий йилнинг 11-14 май кунлари Тошкент шаҳри, Сирдарё, Жиззах, Самарқанд, Қашқадарё ва Тошкент вилоятларида Мудофаа ва Фақуллода вазиятлар вазириликлари, МХХ Чегара қўшинлари ва ИИБ Қоровул қўшинлари тизимидаги ҳарбий қисм ва муассасалар ҳарбий хизматчилари билан "Огоҳлик ва ҳўшёрлик — ҳаётимиз мезони" мавзусида семинарлар ўтказилди.

Тадбирларда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик

палатасининг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси аъзолари, Республика Маънавият тарғибот маркази, Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси ва Ўзбекистон Мусулмонлар идораси вакиллари, Миллий хавфсизлик хизмати ва ички ишлар органлари ходимлари ўз маърузалари билан иштирок этди.

Семинарлар давомида иштирокчиларга жорий йилнинг 8 май кuni муҳтарам Президентимиз Исом Каримов-

нинг 9 май — Хотира ва қадрлаш кuni байрами муносабати билан пойтахтимиздаги Хотира майдонида оммавий ахборот воситалари вакиллари билан "Тинчлик ва асосишталлик — барча ютқуларимиз асоси" мавзусидаги суҳбатда огоҳлик ва ҳўшёрликни янада ошириш, Қуролли Кучларимиз салоҳиятини янада юксалтириш, мамлакатимизнинг тақши сиёсий фаолияти масалаларида билдирган фикрлари ва улардан келиб чиқадиган вазифалар, шунингдек тобора авж олиб бораётган диний экстремизм ва терроризм таҳдиди, уларга қарши курашишда ҳўқуқий тарғибот тадбирларининг аҳамияти, мамлакатимизда терроризм ва диний экстремизмга қарши курашиш борасида олиб борилаётган чора-тадбирлар, бу каби жиноятлар учун жиноят қонунчилигида белгилан-

Улугбек АБДУРАИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий
прокуратураси бўлим бошлиғи

ган жавобгарлик асослари тўғрисида атрофлича тушунтиришлар берилди. Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 25 апрель кuni "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳўжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонуни билан амалдаги қонунчиликка киритилган қўшимча ва ўзгартишлар, жумладан, Жиноят кодексининг терроризм ва диний экстремизм билан боғлиқ жиноятлар учун жавобгарлик белгиланган моддаларига киритилган ўзгартиш ва қўшимчаларнинг мазмун-моҳияти ҳўсусида батафсил маълумотлар берилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИАЛИШЕР НАВОЙИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ
ДАВЛАТ ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ
УНИВЕРСИТЕТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

/Давоми. Бошланиши 1-бетда/

Мустамлака тузумининг тазйиклари-га қарамасдан, ўз ҳаётини халқимизнинг маънавий камолоти, она тилимизнинг равнақ топишига бағишлаган Маҳмудхўжа Бехбудий, Абдулла Авлоний, Абдурауф Фитрат, Абдулҳамид Чўлпон, Абдулла Қодирий каби улуг маърифатпарварларнинг улкан хизматларини, бу йўлда ҳақиқий ватанпарвар, юртпарвар, миллатпарвар сифатида из қолдирган зиёли инсонларнинг номларини эл-юртимиз доимо ҳурмат билан эслайди.

Биз аждодлардан авлодларга ўтиб келадиган бебаҳо бойлиқнинг ворислари сифатида она тилимизни асраб-авайлаш, уни бойитиш, нуфузини оширишни ўзимиз учун энг устувор, узвий давом этадиган юксак мақсад деб билишимиз ва бу масаланинг аҳамияти ҳеч қачон эътиборимиздан четда қолмаслиги зарур.

Бу борада 1989 йили юртимизда "Давлат тили тўғрисида"ги қонун қабул қилиниб, ўзбек тилига давлат тили мақоми берилгани ва ушбу ҳуқуқий норма Конституциямизда муҳрлаб қўйилганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Шунингдек, 1990 йили Вазирлар Маҳкамасининг "Давлат тили тўғрисида"ги қонунни амалга ошириш давлат дастури тўғрисида"ги қарори, 1993 йилда "Лотин ёзувига асосланган ўзбек алифбосини жорий этиш тўғрисида"ги қонун, 1995 йили "Давлат тили ҳақида"ги қонуннинг янги таҳрири, 1996 йили ушбу қонунни амалга оширишга қaratилган давлат дастурига тегишли ўзгартришлар киритиш ҳақида Вазирлар Маҳкамасининг қарори ва шу каби бошқа ҳужжатлар қабул қилингани бу борада муҳим аҳамият касб этди.

Ушбу соҳада яратилган норматив-ҳуқуқий база ўзбек тили билан бирга мамлакатимизда яшаётган барча миллат ва элатларнинг ўз она тилини ривожлантириш ва уни эркин қўллашдан иборат конституциявий ҳуқуқларидан фойдаланишни кафолатлаб келадиган алоҳида эътиборга сазовордир.

Айни шу асосда Ўзбекистонда миллий тилларни ривожлантириш учун кенг шароит яратилгани, бугунги кунда юртимизда таълим-тарбия муассасалари ва оммавий ахборот воситалари етти тилда фаолият олиб бораётгани жамиятимиз ҳаётида миллатлараро аҳиллик ва ҳамжихатликни мустаҳкамлашда муҳим омил бўлмоқда.

Кейинги йилларда Ўзбекистонда мамлакатимизнинг жаҳон ҳамжамиятига янада чуқур интеграциялашувини таъминлаш мақсадида чет тилларни, хусусан, инглиз тилини ўқитишнинг комплекс тизими яратилиб, амалда кенг жорий этилмоқда.

Ана шундай ишлар қаторида ўзбек тили ва адабиётининг халқимиз, жамиятимизнинг маънавий ривожиди, замонавий илм-фан тараққиётида туган ўрни ва роли билан боғлиқ долзарб мавзуларда муҳим илмий тадқиқотлар амалга оширилмоқда, қўллаб-қувватлаш ва қомуслар, рисола ва дарсликлар нашр этилмоқда. Ўзбек тили ва адабиёти бўйича мутахассислар, илмий-педагог кадрлар тайёрлаш, мазкур йўналишда фаолият олиб бораётган ҳодимларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш масалаларига катта эътибор берилмоқда.

Айни вақтда бу соҳада мавжуд камчиликларни бартараф этиш бўйича ҳали кўп ишларни амалга оширишимиз даркор. Энг аввало, она тилимизнинг қўлланиш доирасини кенгайтириш, унинг тарихий илдизларини чуқур ўрганиш ва илмий асосда ҳар томонлама ривожлантириш бугунги кунда ўта долзарб масалага айланмоқда.

Бу ҳақда гапирганда, биринчи навбатда, фундаментал фанлар, замонавий ахборот ва коммуникация технологиялари, саноат, банк-молия тизими, юриспруденция, дипломатия, ҳарбий иш ва шу каби ўта муҳим тармоқларда ўзбек тили ўзининг ҳақиқий ўрнини эгаллашига эришиш, шу мақсадда замонавий дарсликлар, этимология ва қиёсий лугатлар яратиш, зарур атама ва иборалар, тушунча ва категорияларни ишлаб чиқиш олдимизда муҳим вазифа бўлиб турганини қайд этиш лозим.

Ҳозирги тез ўзгараётган глобаллашув даврида ўзбек тили ва адабиётининг ўзига хос бетакрор хусусиятлари, тарихий тараққиёти, унинг бугунги ҳолати ва истиқболи билан боғлиқ масалаларни чуқур ўрганиш, бу борада олиб бориладиган илмий тадқиқот ишлари самарадорлигини кучайтириш, таълим-тарбия тизимининг барча бўғинларида ўзбек тили ва адабиёти фанини ўқитишнинг ҳамда ушбу соҳа бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлашнинг сифатини тубдан ошириш мақсадида:

1. Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг ўзбек филологияси ва Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети ўзбек тили ва адабиёти факультетлари ҳамда Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институти негизда Алишер Навоий номидаги Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети (кейинги ўринларда — Университет деб юритилади) ташкил этилсин.

Университет таркибида 3 та факультет: ўзбек филологияси, ўзбек тили ва адабиётини ўқитиш, ўзбек-инглиз таржима факультетлари, шунингдек, ўзбек тили ва адабиёти илмий-тадқиқот институти ташкил этилсин. Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги давлат адабиёт музейи Университет таркибига ўтказилиб, унинг негизда Ўзбек тили ва адабиёти музейи ташкил этилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, Университет ўзбек тили ва адабиёти бўйича филолог мутахассислар, илмий-педагог кадрлар, юқори малакали таржимонлар тайёрлаш, илмий-тадқиқот ишларини олиб бориш, соҳа ҳодимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш, айни шу йўналишларда илмий ва ўқув-методик материалларни ишлаб чиқиш бўйича таянч олий таълим муассасаси ҳисобланади.

3. Университетнинг асосий вазифалари этиб қуйидагилар белгилансин: ўзбек тили ва адабиётини, унинг ўзига хос хусусиятлари, илмий-назарий, фалсафий-эстетик асосларини, замонавий таълим технологияларини чуқур ўзлаштирган, давр талабларига жавоб берадиган юксак малакали илмий ва педагог кадрлар тайёрлаш; илмий, бадий ва бошқа соҳалардаги адабиётларни ўзбек тилидан инглиз ва бошқа хорижий тилларга, шунингдек, жаҳон тилларидан она тилимизга юксак сифат ва маҳорат билан таржима қиладиган таржимонлар тайёрлаш;

линизмга юксак сифат ва маҳорат билан таржима қиладиган таржимонлар тайёрлаш;

талаба ёшларни, ўзбек тили ва адабиётининг бўй имкониятларидан фойдаланган ҳолда, Ватанга муҳаббат ва садоқат, умумбашарий қадриятларга ҳурмат руҳида, кенг дунёқарашга эга бўлган ва мустақил фикрлайдиган, маънавий етук инсонлар этиб тарбиялаш;

ўзбек тили ва адабиёти, фольклорининг тарихан шаклланган адабий, лингвистик мактаблари ва таълимотларини, мутоз ва замонавий методларини, буюк аждодларимизнинг ўзбек ва жаҳон тилшунослиги ривожига қўшган ҳиссаси, уларнинг илмий мероси, она тилимизнинг халқаро миқёсдаги ўрни ва нуфузи, унинг бошқа тиллар билан алоқалари, ўзбек тили ва адабиётининг ривожланиш истиқболлари билан боғлиқ илмий муаммоларни тадқиқ этиш;

ўзбек тилининг асл табиати ва хусусиятларини тўла акс эттирадиган мукаммал академик ва ўқув грамматикаларини яратиш, унинг товушлар тизими ва уларнинг ёзувда акс этиши, жорий имло қоидаларини такомиллаштириш бўйича илмий асосланган тақлифлар тайёрлаш, турли мавзу ва йўналишлар бўйича лугат ва қомуслар, рисола ва дарсликлар яратиш;

умумтаълим мактаблари, академик лицей ва касб-хўнар коллежлари, олий таълим муассасаларида ўзбек тили ва адабиёти фанини ўқитишнинг янги ва самарали методлари бўйича илмий изланишлар олиб бориш, илғор педагогик технологияларни кенг жорий этиш;

она тилимизнинг Интернет жаҳон ахборот тармоғида муносиб ўрин эгаллашини таъминлаш, унинг компьютер ускубини, ўзбек тили ва дунёдаги етакчи хорижий тиллар асосида таржима дастурлари ва лугатлар, электрон дарсликлар яратиш билан боғлиқ илмий-методик ишланмалар, амалий тавсиялар тайёрлаш ва бу борада эришилган натижаларни амалиётга кенг татбиқ этиш.

4. Университет фаолиятини ташкил қилиш билан боғлиқ барча масалаларни ҳал этиш учун иловага мувофиқ таркибда республика комиссияси тузилсин.

Республика комиссияси (Ш.Мирзиёев)га:

Университет фаолиятини йўлга қўйиш бўйича Вазирлар Маҳкамасининг қарорини тайёрлаш вазифаси топширилсин.

Ушбу қарорда Университетнинг таркибий тузилмаси ва штат бирликларини тасдиқлаш, Университетни белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтказиш бўйича зарур чора-тадбирларни амалга ошириш, устав ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш;

Университетни вақтинча joyлаштириш учун тегишли бино билан таъминлаш;

Университетни юқори малакали кадрлар билан таъминлаш, шу мақсадда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг тугатилган ўзбек филологияси, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика

университетининг ўзбек тили ва адабиёти факультетлари ҳамда Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институтининг раҳбар ва илмий ҳодимлари, профессор-ўқитувчиларини белгиланган тартибда аттестациядан ўтказиш;

Университет олдига қўйилган вазифаларни амалга ошириш учун замонавий талабларга жавоб берадиган ўқув режалари ва дастурлар, ўқув адабиётларини тайёрлаш ва нашр этиш;

Университет учун қуриладиган ва реконструкция қилинадиган тегишли бинолар, унинг ҳудудидидаги майдон ва хийбонларни реконструкция қилиш мақсадида қурилиш-монтаж ишларини ташкил этиш, хусусан, бош лойиҳачи ва пудратчи ташкилотларни, истисно тариқасида, тендер савдолари ўтказмасдан танлаш, қурилиш-монтаж ишларини лойиҳа-қидирув ишлари билан бир вақтда олиб бориш ва уларнинг белгиланган муддатда молиялаштирилишини таъминлаш, қурилиш-монтаж ва жиҳозлаш ишларини 2017 йилнинг 1 августига қадар якунига етказиш билан боғлиқ чора-тадбирлар кўзда тутилсин.

5. Университетда ўқув жараёни 2016/2017 ўқув йилидан бошлаб ташкил этилсин ва 1-курсга қабул кўрсаткичлари бўйича тақлифлар ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун тақдим этилсин.

6. Ўзбекистон Бадий академияси бир ой муддатда:

Университетнинг бош биноси олдидида майдонда улуг шоир ва мутафаккир Алишер Навоий ҳайкалинини ўрнатиш бўйича тегишли ташкилотлар билан биргаликда ижодий танлов эълон қилсин ва уни белгиланган тартибда ўтказсин;

ҳайкални яратиш ва ўрнатиш билан боғлиқ харажатларнинг ҳисоб-китоби Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига тақдим этсин.

7. Университетнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган рўйхатлар бўйича мамлакатимиз ҳудудида олиб қилинадиган компьютер техникаси, махсус асбоб-ускуна ва инвентарлар, истисно тариқасида, 2020 йилнинг 1 январига қадар бўжона тўловлари (божхона расмийлаштируви йиғимлари бундан мустасно) тўлашдан озод қилинсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда Фанлар академияси бир ой муддатда манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда қонун ҳужжатларига мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритсин.

9. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, "Жаҳон" ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига мазкур Фармонни кенг ёритиш тавсия этилсин.

10. Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.Мирзиёев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2016 йил 13 май

Божхонани четлаб ўтишнинг оқибати

Мамлакатимиз иқтисодиёти юксалиши баробарида хорижий мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар кенг қўлоч ёймоқда. Ташқи иқтисодий алоқаларга оид қонунчилик такомиллаштирилмоқда. Нафақат юридик шахслар, корхоналар, балки якка тартибдаги тадбиркорлар ҳам хориждаги шериқлар билан иқтисодий-савдо алоқаларини ўрнатиш ҳамда ривожлантириш, товар-маҳсулотларнинг четга чиқариш ва четдан олиб кириш учун яратилган шарт-шароит ва имкониятларни тасарруф этишмоқда. 2016 йил 20 апрель кундан кучга кирган Божхона кодекси Ўзбекистон Республикасининг божхона чегараси орқали товарларни ва транспорт воситаларини олиб ўтиш, божхона тўловларини ўндириш, божхона расмийлаштируви, божхона назоратини амалга ошириш, шунингдек, божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузиш ҳолларининг олдini олиш, уларни аниқлаш ва уларга чек қўйиш тартибини белгилаш билан боғлиқ муносабатларни тартибга солади.

Божхона назоратини четлаб ўтишга нисбатан жиноий жавобгарлик қўзда тутилган. Хорижга божхона назоратини четлаб ғайриқонуний чиқиш ёки кириш, бож тўловидан бўйин товлаб товарларни, шунингдек, психотроп моддалар, диний-экстремистик мазмундаги адабиёт, маъруза, даъватларни пинхона олиб ўтишга уринишларнинг пайи қирқилмоқда.

Тошкент вилояти Қибрай туманилик М.Хайдарова 2014 йил ноябрь ойида хорижга чиқиш-кириш қонун-қоидаларига мувофиқ равишда Таиланд давлатига йўл олади. 2016 йил январь ойида эса қўшни Қирғизистон Республикасига келади. У тегишли қонун ҳужжатлари талабларини қўпол равишда бузиб, айланма йўллар орқали чегарадан Фарғона тумани "Каптархона" қишлоғига ўтади. Йўловчи автомашинада "Оқтепа" қишлоғида жойлашган блок постдан ўтаётганида тўхтатилиб, паспортига Ўзбекистон Республикасига қонуний равишда кириб келгани ҳақида белги қўйилмагани аниқланди. Жиноят кодексининг 223-моддаси 1-қисмида кўрсатилган жиноятни содир этган, давлат чегарасидан

ўтиш тартибини бузиб, айланма йўллар билан Ўзбекистон Республикасига ўтган М.Хайдаровага суд энг кам иш ҳақининг беш баробари миқдориди жарима жазосини тайинлади.

Қирғизистон Республикаси билан чегарада жойлашган Фарғона тумани "Ямбароқ" қишлоғида яшовчи Ф.Матқодирова ўтган йил сентябрь ойида О.Аббосов ва Х.Толифовларни қўшни мамлакат бозорига харид қилмоқчи бўлган "юки"ни муайян ҳақ эвазига чегарадан яширинча олиб ўтиб беришга ундайди. У икки нафар йигит ва воёга етмаган ўғли билан ғайриқонуний тарзда Қирғизистон Республикасига ўтади. Унинг устига нарх қўйиб сотиб, фойда қўриш ниятида харид қилиб олган 12 дона чанпоттичнинг тун ярида чегарадан яширинча олиб ўтаётган О.Аббосов ва Х.Толифов чегарачи аскарлар томонидан ушланади. Ф.Матқодированинг ўзи эса қочиб яширинади. Орадан ўн кун ўтиб, ўғли билан тагин чегарадан яширинча ўтиб, Қирғизистон Республикаси Қадамжий туманидаги "Халмиён" бозоридан сотиб олган 4 та телевизор, 16 дона печ ва 4 та чангютгичларни айланма йўллар

орқали олиб ўтганида қўлга олинади.

Давлат чегарасидан ўтиш, чет элга чиқиш ва кириш тартибини бузишдан ташқари, воёга етмаган шахсни жиноят қилишга жалб этиш, хориждан товар-маҳсулотларни божхона назоратидан четлаб олиб ўтишдан иборат жиноий қилмишга қўл урган Ф.Матқодированинг қўлга олиниб, суд томонидан икки йил синов муддати белгиланди (воёга етмаган ўғлига нисбатан жиноят иши тўхтатилган). Унинг жиноий шериқларига эса ахлоқ тузатиш ишлари жазоси тайинланди.

Чегарани қўриқлаётган ҳарбийлар ва божхона хизматчилари хориждан юртимизга конституциявий тузумни ўзгартиришга даъват этувчи, диний-экстремистик мазмундаги адабиётлар, аудио-видео ёзувларни олиб ўтишга уринишларни бартараф этишяпти. Хусусан, судда йигирма икки ёшга кирган Ш.Зокировга нисбатан кўзғатилган жиноят иши қўрилди. Ш.Зокиров Қирғизистон Республикасида тутилган. 1997 йили ота-онаси билан Марғилон шаҳрига қўчиб келган. У ўтган йил 15 октябрь кuni "Водил" қишлоғидаги чегара пости орқали қонуний тартибда

Қирғизистон Республикасига ўтган. Қўшни мамлакатда яшовчи бобосининг уйида вақтинча турганида амакиси унга "Samsung Galaxy nod 1" русумли уяли телефонни совға қилган. Ш.Зокиров 7 декабрь кuni ортига қайтган. "Водил" чегара постига келиб, декларация тўлдирган. Лекин декларацияда уяли телефонни кўрсатмаган. Божхона ходимлари оғзаки сўраганларидан сўнг уяли телефонни тақдим этган. Телефон хотираси текширилганида 1 дона видеофайл ва 6 дона аудиофайллар борлиги аниқланиб, тадқиқ этиш учун экспертизага тақдим этилган. Экспертиза хулосасига кўра, телефондаги видео ва аудиофайллардаги маърузалар амалдаги давлат тузумини ўзгартиришга қаратилган, диний-ақидадарастлик гоялари билан йўрилган. Ш.Зокиров айбига тўлиқ иқдор бўлиб, телефонда диний маърузалар борлигини билгани, бироқ уларнинг давлат тузумига қарши қаратилганини англаб етмаганини таъкидлади. "Агар тушунганимда ўчириб ташлаган бўлардим", деди судланувчи. Суд ижтимоий ҳавфлигини англамаган ҳолда жиноят содир этганини, қилмишдан чинаямига пушаймонлигини эътиборга олиб, Ш.Зокировга ахлоқ тузатиш ишлари жазосини тайинлади.

Андижон вилоятининг Шахрихон туманида яшовчи Д.Низомова Қирғизистон Республикасига қочиб бегана олиб ўтишга уринишларни содир этганини, қилмишдан чинаямига пушаймонлигини эътиборга олиб, Ш.Зокировга ахлоқ тузатиш ишлари жазосини тайинлади.

Давлатимиз томонидан назорат идораларининг корхоналар молиявий-ҳўжалик фаолиятига аралашувини кескин камайтириш ҳамда тадбиркорлик субъектларининг иқтисодий эркинлиги ва ҳуқуқларини янада кенгайтириш бўйича тегишли чора-тадбирлар қабул қилинди. Хусусан, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг жадал ривожланишига тўсқинлик қилаётган, тадбиркорлик фаолияти эркинлигини чекаётган муаммоларни ҳал этишнинг ҳуқуқий механизмлари шакллантирилди.

Ноқонуний ишга қўл урган раҳбар

Шавкат БУРОНОВ,

СВОЖДЛҚК департаментининг Бекобод туман бўлими бошлиғи

Республикада тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари қонун билан ҳимояланган бўлса-да, айрим мутасадди шахслар турли баҳоналарни рўқса қилиб, ишбилармонлар фаолиятига сунъий тўсиқлар қўйишяпти ва бизнес субъектлари фаолиятига у ёки бу тарзда зарар етказишяпти. Хусусан, Илхом Илёсов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) 2014 йилнинг февраль ойидан 2015 йилнинг май ойигача "Тошкент электр тармоқлари" ОАЖнинг Зафар электр таъминоти корхонасида раҳбар лавозимида ишлаб келиб, соҳага оид қонун меъёрларини бузиб келганлиги аниқланди.

Жумладан, республикадаги қонун ҳужжатларига асосан ерларни сўғоришда фақат насос агрегатларидан фойдаланувчи фермер ҳўжаликларининг ушбу мақсадга сарфлаган электр энергиясининг ҳақи давлат бюджетидан молиялаштирилиши белгиланган. Бироқ, И.Илёсов корхона ҳисобчиси Абдулла Собиров билан олдиндан жиноий тил бириктириб, ҳудуддаги 51 та фермер ҳўжаликларининг аслида сарфланган 31 млрд. 607 млн. 100 минг сўмлик электр энергиясига қонунга зид равишда пеня ҳисоблашади ва мазкур фермер ҳўжаликларидан 660 млн. 800 минг сўм ортқича маблағ ундириб олиб, давлат бюджетига зарар етказди.

Ноқонуний иш қилиб алоқабат ошқор бўлади. И.Илёсов ҳамда А.Собировнинг ушбу қилмишлари СВОЖДЛҚК департаментининг Бекобод туман бўлими ходимлари томонидан феш этилди.

Суд томонидан ноқонуний ишга қўл урган бу кимсаларнинг қилмишига яраша жазо тайинланди.

Тадбиркорлик қўллаб-қувватланмоқда

Азим САТТАРОВ,
Самарқанд шаҳар
прокурорининг
ўринбосари

Истиқлол йилларда мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга катта эътибор бериб келинмоқда. Олиб борилаётган илмий-ислохотлар натижасида тадбиркорлик субъектлари учун қўлай шарт-шароит ва кенг имкониятлар яратилди. Бир сўз билан айтганда, тадбиркорлик фаолияти учун кенг йўл очиб берилаётир.

Яратилаётган қўлай имкониятлардан фойдаланиш билан бир қаторда, бозор иқтисодиёти ҳар бир тадбиркордан ўз фаолиятига жиддий ёндашишни талаб қилади. Акс ҳолда, фойда олиш ўрнига зарар қўриш ҳеч гап эмас.

Шу маънода, Самарқанд шаҳар прокуратураси томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, уларни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Хусусан, фаолият кўрсатмаётган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг фаолиятидаги муаммоларни бартараф этиш

бўйича ишчи гуруҳи ташкил этилиб, унга барча назорат қилувчи идоралар, ҳокимлик, "Ягона дарча" маркази ва бошқа мутасадди ташкилотлар раҳбарлари киритилиб, соғломлаштириш чора-тадбирлари дастури ишлаб чиқилди.

Олиб борилаётган тадбирлар давомиди 17 та тадбиркорлик субъекти фаолияти қайта тикланиб, 6 нафар тадбиркорга 530 млн. сўмлик кредитлар, 2 нафарига бино ва иншоотлар, 9 нафарига рухсат этувчи ҳужжатлар олиб берилиши таъминланиб, пировардида 69 та қўшимча янги иш ўрни яратилди.

Масалан, "Sam Sarbon

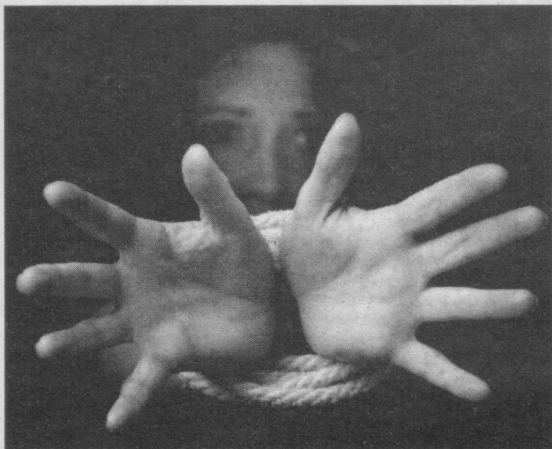
progress" МЧЖнинг фаолияти молиявий қийинчиликлар юзага келганлиги сабабли тўхтаган эди. Ўрганишлар давомида корхона фаолиятини бошлаши учун ДТ "Халқ банки" томонидан 80 млн. сўмлик кредит маблағлари ажратиши белгиланди.

Бундан ташқари, ушбу дастури амалга ошириш учун 3 млрд. сўмлик сармоялар йўналтирилиб, йиллик қуввати 10,5 млрд. сўмлик ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш қувватлари қайта тикланиши натижада қўшимча 120 та иш ўрни яратилди.

Мухтасар қилиб айтганда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлиқни ривожлантириш, уларнинг фаолиятига нисбатан ҳар қандай тўсиқ ва говларни бартараф этишда қонун ҳужжатлари талабларига қатъий амал қилиш, уларнинг ижросини тўлиқ ва бир хилда таъминлаш прокуратура органларининг доимий диққат марказида турибди.

Одам савдоси — давр муаммоси

Ўтган йиллар мобайнида одам савдосининг оқибатларини чуқур англаган ҳолда унга қарши курашиш, юрдошларимиз чегара билмайдиган мазкур жиноят қурбонига айланиб қолишининг олдини олиш, ундан жабр кўрганларга ҳуқуқий ва ижтимоий, тиббий ва руҳий ёрдам кўрсатиш бўйича кенг кўламли ишлар амалга ошириб келинмоқда. Энг муҳими, одам савдосига барҳам беришнинг норматив-ҳуқуқий базаси шакллантирилди.

Бу даврда республикамиз инсон ҳуқуқлари бўйича, шу жумладан, одамларнинг нолегал траффига қарши курашиш ва унинг қурбонларини ҳимоя қилишга оид бир қатор халқаро ҳужжатларга қўшилди.

Табиики, одам савдосига қарши фақат бир давлат ёки минтақа мамлакатлари кураш олиб бориши билан мақсадга эришиб бўлмайди. Бу иллатга барҳам беришда кенг миқёсли ҳамкорлик талаб этилади. Шу сабабдан ҳам сўнгги пайтларда ушбу масала БМТ фаолиятининг устувор йўналишларидан бирига айланди.

Шу билан бирга, хорижий давлатлар билан уюшган жиноятчилик, шу жумладан, одам савдоси жиноятларининг хавфли кўринишларига қар-

ши кураш ҳақида 30 дан ортиқ шартнома ва келишувлар имзоланди. Айниқса, 2008 йил 17 апрелда "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг қабул қилиниши мамлакатимизда одам савдосига қарши курашиш, одам савдосидан жабрланганларни ҳимоялашда муҳим босқич бўлди.

Айтиш жоизки, комиссия томонидан одам савдосига қарши кураш олиб борувчи давлат идоралари ҳамда ҳудудий идоралараро комиссияларнинг бу борадаги фаолиятини янада такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Комиссия йиғилишларида мутасадди давлат органлари раҳбарларининг

мазкур масалага оид фаолияти муҳокама қилиниб, ушбу идора ва ташкилотларнинг бу йўналишдаги ишини янада яхшилашга ва уларнинг масъулиятини оширишга қаратилган қарорлар қабул қилинмоқда.

Туман ҳокимлиги биносидан алоҳида хона ажратилиб, зарур анжомлар, замонавий техника воситалари, мебеллар ва кўргазмалар воситалар билан жиҳозланди ҳамда бошқа зарур маълумотлар базаси шакллантирилди.

Одам савдосига қарши кураш бўйича туман идоралараро комиссияси билан ҳамкорликда одам савдосининг олдини олиш ва унга қарши курашиш борасида қўрилган зарур чора-тадбирлар натижа-

сида бу турдаги жиноятларнинг 2015 йил ва жорий йилнинг ўтган даврида содир этилишига йўл қўйилмади. Жумладан, одам савдоси билан боғлиқ жиноятларнинг олдини олиш, унинг оғир оқибатлари ҳақида аҳолини хабардор этиш мақсадида тарғибот тадбирлари ўтказиб келинди. Шунингдек, чегара ҳудудларда ва жамоат жойларида одам савдоси жиноятларидан огоҳ этувчи кўргазмалар тарғибот ва ташвиқот воситаларини ўрнатиш ҳамда тарқатишга алоҳида эътибор берилмоқда.

Одам савдосига қарши курашишнинг энг самарали йўли, шубҳасиз, янги иш ўринларини ташкил этиш, шу орқали аҳоли бандлигини таъминлашдан иборатдир. Жумладан, туманда 340 мингдан зиёд фуқаро истиқомат қилаётган бўлиб, уларнинг ишсизлари туманда ташкил этилаётган меҳнат ярмаркаларига жалб қилинмоқда.

Жорий йилда туманда "Аҳоли бандлигини таъминлаш ва янги иш ўринлари яратиш" Давлат дастурига мувофиқ 6 минг 201 та янги иш ўрни яратиш режалаштирилган. Жорий йилнинг ўтган даврида 1 237 та янги иш ўрни яратилди. Бунда айниқса, коллеж битирувчиларини иш билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Туман бандликка кўмаклашиш марказига иш сўраб мурожаат қилган фуқароларнинг 661 нафарига йўлланмалар берилди.

Туман прокуратураси та-

Бобурмирзо ОБЛАКУЛОВ,
Пастдарғом туман прокурори

шаббуси билан бандликка кўмаклашиш маркази ҳамкорлигида уч маротаба "Бўш иш ўринлари" ярмаркалари ўтказилди. Уларга 1 271 та корхона ва ташкилот 1 863 тадан ортиқ бўш иш ўрни билан жалб қилинди ва бу тадбирларда 929 нафар фуқарога ишлаш учун йўлланмалар берилди.

Яқинда тумандаги "Ёшлар боғи"да бўлиб ўтган меҳнат ярмаркасига 596 тадан ортиқ бўш иш ўрни билан 172 та корхона ва ташкилот жалб қилинди. Унда 600 нафар фуқаро иштирок этди. Мазкур тадбирда 178 нафар фуқаронинг ишга жойлаштирилиши таъминланди.

Одам савдосига қарши курашишда аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида ушбу иллатнинг хавфи ва оқибатлари ҳақида тушунириш ишларини олиб бориш, фуқароларни вазиятдан огоҳ этиш муҳим аҳамият касб этади.

Бир сўз билан айтганда, мамлакатимизда одам савдосига қарши курашиш масаласига давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида эътибор қаратилаётган. Бу эса халқаро ҳамжамият томонидан ҳам эътироф этилмоқда. Бироқ хотиржамликка берилишга ҳаққимиз йўқ. Ушбу иллатга қарши ҳар томонлама кураш олиб борилсагина ижобий натижага эришиш мумкин.

Тадбиркорнинг йўли ойдин чунки унга қонун мададкор

Бугун мамлакатимизнинг бошқа ҳудудлари қатори Фарғона вилоятида ҳам тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш ва ривожлантириш учун қулай шарт-шароитларни яратиш ҳамда тадбиркорларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳар томонлама тўлақонли ҳимоялаш, бу борадаги тўсиқ ва ғовларни бартараф этишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлаш вилоят прокуратураси органлари оламида турган энг устувор вазифалардан бирига айланган. Айниқса, Президентимизнинг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлиқни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижросига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Аввало, маҳаллий ҳокимликлар, бошқарув ва назорат органлари томонидан қабул қилинаётган ҳуқуқий ҳужжатларнинг қонунийлиги, ҳар ўн беш кунда таҳлил қилиб борилмоқда. Шу маънода айтганда, 2016 йилнинг дастлабки чораги давомида 300 тадан ортиқ ҳужжатнинг қонунийлиги ўрганиб чиқилиб, аниқланган қонун бузилиши ҳолатларини бартараф этиш юзасидан тегишли прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Масалан, Марғилон шаҳар прокуратураси томонидан ўтказилган текширишда шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги "Ягона дарча" маркази мутахассиси Р.Мадаминов "Файз Шер Медиа" МЧЖдан қонунчиликда белгиланмаган ортиқча ҳужжатларни талаб қилиб олгани учун маъмурий жавобгарликка тортилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, вилоят прокуратураси органлари томонидан ҳар ойда фаолиятини тўхтатиш ёки тугатиш тўғрисидаги ариза билан мурожаат қилган тадбиркорлар билан ўтказилаётган учрашув-

ларда фаолиятларини тугатиш ёки тўхтатишнинг сабаблари аниқланиб, мутасадди идоралар ҳамкорлигида уларнинг фаолиятини тиклаш чоралари кўрилмоқда. Натижада прокуратура органларининг амалий ёрдами туфайли жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 8 та тадбиркорлик субъектининг фаолияти қайта тикланиб, 15 та иш ўринлари йўқотилишининг олди олинди. Фарғона туманидаги "Роза Жаибаҳ" ва Олтиариқ туманидаги "Жамолддин Олтиариқ савдо" хусусий корхоналари шулар жумласидандир.

Бундан ташқари, деҳқон ва фермер ҳўжалиқларининг ерга оид ҳуқуқларини ҳимоялаш масаласи ҳам доимий назоратга олинган. Бу борада ҳам айрим қонун бузилиши ҳолатлари кўзга ташланмоқда. Хусусан, Фўқрат туман ҳокимининг 2016 йил 7 февралдаги қарорига кўра, чорвачилик йўналишидаги "Юсуфбек" фермер ҳўжалигининг 30 гектар майдонига чигит экиш режалаштирилган. Шу боис туман прокуратураси томонидан мазкур қарор-

га нисбатан протест келтирилиб, фермернинг бузилган ҳуқуқлари тикланди.

Олиб борилаётган саъй-ҳаракатларга қарамай айрим маҳаллий ҳокимликлар, давлат бошқарув органлари, солиқ, банк ва бошқа идораларнинг мансабдор шахслари тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини бузиши, уларга турли бюрократик тўсиқларни яратиши, фаолиятига асоссиз аралашуши каби ҳолатлар учраб турибди. Марғилон шаҳар ДСИ бош инспектори Ф.Солиев 2016 йилнинг 1 январидан 20 февралга қадар 52 та тадбиркорлик субъектига 62 та назорат-касса машиналарини рўйхатдан ўтказиш қарточкалари беришда Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 17 ноябрдаги 306-сонли қарори билан тасдиқланган Низом талабларини бузган. Шунинг учун шаҳар прокуратураси томонидан Ф.Солиевга нисбатан маъмурий жавобгарликка тўғрисида иш қўзғатилиб, суд қарорига кўра жарима жазоси қўлланилиши таъминланди.

Тадбиркорлар ҳуқуқларининг нечоғлик ҳимоя этилаётгани уларнинг мурожаатларини ижобий ҳал этишда ҳам намоеён бўлмоқда. Жумладан, Учкўприк туманидаги "Ипчи зиё барака" оилавий корхонаси бошлиғи АТ "Асакабанк" Кўкон филиали кредит бўлими бошлиғи Қ.Зиямиддиновнинг хатти-ҳаракатларидан норози бўлиб, Бош прокуратуранинг "Ишонч телефони"га мурожаат қилган. Мурожаат вилоят прокуратураси томонидан ўрганилганда кредит бўлими бошлиғи корхона ҳисоб рақамидаги 4 милли-

Мадаминбек ШОМУРОДОВ,
Фарғона вилоят прокуратураси бўлим катта прокурори

он сўм маблағни асоссиз равишда бошқа субъектга ўтказиб юборгани аниқланди. Оилавий корхонага етказилган 4 миллион сўм моддий зарарни ҳамда томонлар ўртасида 2014 йил 21 ноябрда тузилган банк ҳисобварақ шартномасига мувофиқ 45 миллион сўм микдоридagi жаримани ундириш тўғрисида вилоят ҳўжалик судига даъво аризаси киритилди. Суднинг 2016 йил 14 мартдаги ҳал қилув қарорига асосан эса ариза тўлиқ қаноатлантирилди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан аниқланган қонун бузилиши ҳолатларини бартараф этиш юзасидан 1 та тақдирнома киритилди, ноқонуний қарорларга нисбатан эса 11 та протест келтирилди. Натижада 13 нафар шахс интизомий, 7 нафари маъмурий жавобгарликка тортилиб, 130,2 минг сўм зарар ихтиёрий ундирилди. Шунингдек, 14 та тадбиркорлик субъектининг ҳуқуқлари тикланди.

Энг муҳими, мазкур йўналишдаги қонун ва меъёрий ҳужжатлар мазмун-моҳияти ташкил этилаётган давра суҳбатлари, семинар ва учрашувлар орқали тадбиркорларга тушунириб берилмоқда. Қолаверса, бу борада оммавий ахборот воситалари имкониятларидан ҳам самарали фойдаланилмоқда. Зеро, прокуратура органларининг амалий ёрдами туфайли тадбиркорларнинг йўли ҳамиша ойдиндир.

Соғлом авлод камолоти йўлида

Маълумки, 2016 йил 9 февралда Президентимиз Ислам Каримов томонидан "Соғом она ва бола йили" Давлат дастури тасдиқланди. Унда "Она ва бола соғом бўлса, оила бахтли, оила бахтли бўлса, жамият мустаҳкам бўлади" деган ғайбатиш қадрият ва олижаноб ғояни жамиятимизда теран англаш ва қарор топтириш, оилани, оналик ва болалиқни муҳофаза қилиш тизимини такомиллаштириш, жамиятда оналарга алоҳида ҳурмат-эҳтиром муҳитини мустаҳкамлаш, баркамол авлодни тарбиялаш, оила институтини мустаҳкамлашда давлат ҳокимияти органлари ва жамоат ташкилотларининг ҳамкорлигини кучайтиришга қаратилган комплекс чора-тадбирлар кўзда тутилган.

Оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, хотин-қизлар манфаатларини таъминлаш, кучли, барқарор ва фаровон давлат негизи сифатида оила институтини мустаҳкамлашга йўналтирилган қонunchilik ва меъёрий-ҳуқуқий базани янада такомиллаштириш Давлат дастурида белгиланган муҳим йўналишлардан бирidir.

Шунингдек, ушбу ҳужжатда 2016 йилда чекка қишлоқ туманларида яшаётган аҳоли биринчи навбатда, хотин-қизлар учун зарур ижтимоий, маънавий ва табиий шароитлар яратиш, қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида замонавий уй-жойлар, ижтимоий инфратўйилма объектлари барпо этиш, қишлоқ аҳолисини тоза ичимлик суви, табиий газ билан таъминлаш, хизмат кўрсатиш сифатини янада ошириш борасидаги ишлар изчил давом эттирилиши ҳам кўзда тутилган.

Хусусан, Ўзбекистоннинг олис қишлоқларида ҳам маиший хизмат кўрсатиш намунавий комплекси ташкил этилиб,

уларнинг таркибига гўзаллик салонлари, модалар ательеси, маиший электр техникаси, пойабзал таъмирлаш хизматлари кўрсатиш шохбозлари киритилди. Ушбу мақсадлар учун банк кредитлари ҳамда ер участкалари ажратилди. Олис ва бориш қийин бўлган кишлоқ ҳудудларида яшаётган кам таъминланган оилалар бекаларига эса маиший электр техникалари бепул тақдим этилди.

Давлат дастури бўйича мамлакатимиз қишлоқ жойларида мумунавий лойиҳалар асосида уй-жой барпо этиш, электр ва газ таъминоти тармоқларини қуриш, аҳоли пунктларини сифатли ичимлик суви билан таъминлаш ишлари давом эттирилмоқда.

Жорий йилда тиббиёт муассасалари, хусусан, перинатал ва скрининг марказларининг моддий-техник базиси ва кадрлар салоҳиятини янада мустаҳкамлаш, оилавий поликлиникалар ва қишлоқ врачлик пунктларининг хизмат кўрсатиш самарадорлигини оширишга алоҳида эътибор қаратилапти.

Қишлоқ жойларда замонавий

тиббиёт ускуналаридан фойдаланган ҳолда биринчи тиббий-санитария ёрдами, ногирон болаларга реабилитация хизмати кўрсатиш сифатини яхшилаш, болалар ногиронлиги кўрсаткичларини камайтириш мақсадида дастурда белгиланган болалар кўп тармокли тиббий марказлари ҳамда ихтисослаштирилган педиатрия илмий-амалий тиббий муассасалари, туғруқ мажмуалари капитал таъмирлаш ва жиҳозлаш ишлари давом этмоқда.

Таъкидлаш жоизки, жорий йилда болалар ва ҳомилалар аёлларга тиббий ёрдам қўрастиш муассасалари, жумладан Республика перинатал маркази, вилоят перинатал марказлари, Республика хитослаштирилган акушерлик ва гинекология илмий-амалий тиббиёт маркази филиаллари, вилоятлардаги болалар кўп тармоқли марказлари, шаҳар ва туман даволаш-профилактика муассасалари, шунингдек, уларнинг болалар ва ҳомилалар аёлларга тиббий ёрдам қўрастиш бўлимлари моддий-техник базаси яхшиланади.

Шу билан бирга, "Соглом она ва бола йили" Давлат дастурида аҳолининг тиббий маданиятини юксалтириш, санитария ва гигиена, ҳомиладор аёллар соғлигини сақлаш ва психофизиологик аҳолининг яхшилаш, ёш оналар ва болаларни тегишли тарзда парварлашгани кучайтириш, уларнинг овқатланиш рақисони сифати ва калориясини бойитиш чора-тадбирлари ҳам амалга ошириллапти.

Таъкидлаш жоизки, жисмоний тарбия ва спортни кенг оммалаштириш, ёшлар, айниқса, қишлоқ жойларда қизларни спорт билан мунтазам шуғулланишга жалб этиш, янги спорт объектлари қуриш ва мавжудларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, уларни замонавий спорт ускуна ва анжомлари билан жиҳозлаш, юқори малакали мураббийлар билан таъминлаш "Соғлом она ва бола йили" Давлат дастурида белгиланган муҳим вазифалардир.

Булажак оналар — қизларни жисмонан соғлом ва интеллектуал салоҳиятли этиб тарбиялаш, уларнинг академиклици ва касб-хунар коллежларида таълим олиши, замонавий билим ва касб-хунарга эга бўлишини таъминлашга қаратилган, қизларда мустақам ҳаётий позицияни шакллантириш ва мустақил фикрлаш қобилиятини ривожлантириш ишлари изчил давом эттирилади. Бу уларнинг ҳаётда муносиб ўрин топиши, соғлом ва мустақам оила барпо этишига хизмат қилади.

Давлат дастуридаги соғлом болани шакллантиришда таълим тизимининг ролини қўлайтириш, мактабга таълим муассасалари тармоғини янада кенгайтириш, бошланғич таълим сифатини тубдан ошириш ҳисобидан болаларни мактабга тайёрлаш даражасини юксалтириш, илгор педагогика ва ахборот-коммуникация технологияларини амалиётга кенг жорий этиш масалаларига давлатимиз томонидан

Нафиса ЖҰРАЕВА,
Зангиота туман прокурорининг катта
ёрдамчиси

катта эътибор қаратилган.

Бу борада бир неча мактаб-
гача таълим муассасасини ка-
питал таъмирлаш ва жиҳозлаш.
Ўйин майдонлари ташкил
этиш, айниқса, вилоят марказ-
лари ва шаҳарлардаги нодав-
лат мактабгача таълим муасс-
саларини ривожлантиришга
қаратилган шaroитлар янада
такомиллаштирилади. Давлат
дастурида касб-хунар кол-
лежлари битирувчилари, ав-
вало, қизларни уш билан таъ-
минлаш, ўз бизнесини йўлга
қўйишга интилаётган ёшларга
имтиёзли кредитлар, ёш ои-
лаларга уй-жой сотиб олиш ва
қуриш учун ипотека кредитла-
ри, узоқ муддат фойдаланила-
диган товарлар харид қилиш
учун истеъмол кредитлари
ажратиш ишларини янада ке-
нгайтиришга алоҳида эътибор
қаратишган.

2015-2016 ўқув йилида касб-хунар коллежларининг битирувчилари, ташкилот ва корхоналар, шунингдек, таълим муассасалари маъмуриятлари ва тегишли ҳудуддаги ҳокимликлар ўртасида ишлаб чиқариш амалиётини ўташ тўғрисида тўрт томонлама шартномалар тузишга доир чора-тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилмоқда. Имкониёти чекланган, кам таъминланган ва кўп болали оилалардан бўлган коллеж битирувчиларини ишга жойлаштиришга алоҳида эътибор қаратилади.

Қилмишнинг жинойийлигини истисно қилувчи ҳолатлар

Адоллатли жамиятни қуришда шахс, унинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлат манфаатлари муҳофазаси муҳим ўрин тутadi. Бу борда Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси алоҳида аҳамият касб этади.

Жиноят кодекси ва унга қиритилган охириги ўзгартиш ва қўшимчаларни таҳлил қилсак, уларнинг негизига шахсни жазолаш ёки жавобгарликка тортиш эмас, балки уни жиноий таъовузлардан ҳимоя қилиш ва мамлакатда ижтимоий адолатни мустаҳкамлаш мақсади мужассам эканига ғувоҳ бўламиз.

Маълумки, содир этилган қилмишда жиноятнинг тўртта белгиси мавжудлиги шахсни жавобгарликка тортиш учун асос бўлиб хизмат қилади.

Ўзбекистон Республикаси жиноят қонунчилиги у ёки бу қилмишнинг жиноийлиги масаласини ҳал этганда унда жиноят таркибининг барча белгилари албатта ҳақиқатда мавжудлиги талабидан келиб чиқади. Бошқача қилиб айтганда, қилмишлар ташқи жиҳатдан (яъни расман) содир этилиши учун жавобгарлик жиноят қонунида кўзда тутилган ҳаракат ёки ҳаракатсизликка ўхшаган бўлса-да, ҳақиқатда жиноят таркибининг барча элементларига эга бўлмаса, жиноят деб тан олинishi мумкин эмас. Бундай ҳолатларда жиноий жавобгарлик истисно этилади.

Жиноят кодексига назарда тутилган аломатлар расман мавжуд бўлса, лекин у: 1) ижтимоий хавфли, 2) гайриқонуний, 3) айбли бўлмаса, қилмишнинг жиноийлигини истисно қиладиган ҳолатлар деб топилади.

Жинойат кодексининг 35-моддасида қилмишнинг жиноийлигини истисно қиладиган ҳолатлар сифатида у ёки бу ҳолатларни тан олишнинг йўналтирув-

чи асослари белгилаб берилган бўлиб, у нафақат ҳуқуқни қўллайдиган органлар учун, балки қонун чиқарувчилар учун ҳам бирор-бир қоидаларни ўзгартириш, тўлдириш ёки бекор қилишда ёки уларга амал қилишда мажбурий ҳусусият касб этади. Бундан ташқари, ушбу қоидалар Жиноят кодексига мустақкамланган тамойилларга, қонунчи, инсонпарварлик ва одиллик тамойилларига, уларнинг мазмун-моҳиятига тўла мос келади.

Қилмишининг жиноийлигини истисно этувчи ҳолатлар турларига кам аҳамиятли қилмишлар, зарурий мудофаа, охириги зарурат, ижтимоий ҳафли қилмиш содир этган шахсни ушлаш вақтида зарар етказиш, буйруқ ёки бошқа вазифани ижро этиш, касб ёки ҳўхалик фаолияти билан боғлиқ бўлган асосли таваккалчилик киради.

Улар фақатгина қилмишининг жиноийлигини ва жазога сазоворлигини истисно қилибгина қолмасдан, қилмишда жиноят таркиби ҳам бўлмайдими. Демак, қилмишининг жиноийлигини истисно қиладиган ҳолатлар бевоcита жиноят таркиби билан боғлиқдир, яъни шахннинг қилмишида айб бўлмайдими ёки қилмиш ижтимоий ҳафли бўлгани ёхуд қилмишининг жиноийлигини истисно қиладиган қилмишлар қонунга хилоф бўлмаганлиги туфайли жиноят ҳисобланмайдими.

Хорижий мамлакатлар жиноят қонунчилигига назар ташлайдиган бўлсак, қилмишнинг жиноийлигини истисно қилувчи ҳолатлар таснифи ўзига хос жиҳатларга эга эканлигини кўришимиз мумкин. Масалан, Англия қонунчилигида ушбу ҳолатлар тушун-

часи ва турлари келтирилмаган бўлса-да, улар инглиз суд амалиёти, жиноят ҳуқуқи назарияси ва прецедентларда белгиланган. Машҳур инглиз олимларидан бири профессор К.С.Кенни ушбу ҳолатларни "Жиноий жавобгарлиқни истисно қилувчи ҳолатлар" деб номлайди. Олим жиноий жавобгарлиқни истисно қилувчи ҳолатларни уч гуруҳда таснифлади:

- а) шахсининг иродаси мавжуд бўлмаса;
- б) шахсининг иродаси жиноят содир этишга йўналтирилмаган бўлса;
- в) ирода мажбурликдан келиб чиққан бўлса.

Биринчи гуруҳга жиноий жавобгарлик ёшига етмаганлик, ақли норасолик, мастлик, юридик шахс томонидан жиноятни содир этиш, иккинчи гуруҳга фактик хатолар, учинчи гуруҳга буйруқни бажариш, жисмоний ва руҳий мажбурлаш ҳолатларини қиритилган.

АҚШ федерал жиноят қонунчилигида қилимининг жиноийлигини истисно қилуви ҳолатлар ва уларга оид масалалар АҚШ намунавий кодекси ва штатлар қонунчилигида белгиланган. Ушбу масалалар "ҳимоя" ва "айблаш" ҳолатлари деб номланган. АҚШ намунавий Жиноят кодекси ушбу ҳолатлар қаторига билмаслик ёки хато, патологик мастлик, жисмоний зўрлик, ҳарбий бошлиқнинг буйруғи, жабранлувчининг розилиги, ҳуқуқбузарликнинг кам аҳамиятлилиги; жиноят содир этишга ундаш, ҳаракатни қонуний деб тан олиш ва охирига зарурат, ўз-ўзини ҳимоя қилишда бошқа шахсларга зиён етказиш, бошқа шахсларни ҳимоя қилиш учун зўрлик ишлатиш, мулкни

химоя қилиш учун зўрлик ишлатиш, қонунни бажаришда зўрлик ишлатиш, бошқа шахсларнинг ҳаракати ва ҳулқи учун жавоб берадиган шахслар томонидан зўрлик ишлатиш, руҳий касаллик, жиноятни тушуниш ёшига етмагандли қаби ҳолатларни қиритган.

Шундай қилиб, намунавий Жиноят кодекси "ҳимоя" ҳолатларига жиноят учун жавобгарлик, жазо ёки айбни истисно қилувчи ҳолатларни киритади. Шуниси эътиборга лойиқки, қонунчилик ушбу ҳолатларни кенг ёритишга ҳаракат қилган.

Қилмининг жинойиллигини истисно қиладиган ҳолатларнинг юридик табиатини аниқлаш ушбу институтнинг жиноят ҳуқуқи тизимидаги аҳамияти ва ўрнини белгилаш имконини, ҳар бир фуқарога ихтимовий муносабатлари жиноий таҳовузлардан ҳимоя қилиш ҳуқуқини беради. Чунки ихтимовий манфаатлар фақатгина бир ёки бир неча кишининг манфаатлари бўлмасдан, бутун жамяят манфаатларидир.

Қилмишнинг жинийлигини истисно этuvi ҳолатлари туғри аниқлаш қилмишнинг жазога сазоворлиги ёки унинг таркибида жиноят белгилари мавжуд эмаслигини ҳал этишда муҳим аҳамият касб этади. Шунингдек, юқорида қайд этилган қилмишнинг жинийлигини истисно қилувчи ҳолатлар қилмишнинг жиноят эмаслигини кўрсатиб беради ва жиноятчиликка қарши курашиш самарадорлигини оширишга кўмаклашади.

Отабек ХОЛБОЕВ,
анинг ОЎК тингловчиси

Бош прокуратуранинг ОЎК тингловчиси

Жамиятимизда ҳалол яшаб, ҳалол меҳнат қилиб, ришқ-насиба, обрў-этибор топаман, деган киши кам бўлмаяпти. Ҳар ким ўзи танлаган соҳада ўқиши, ўзи хоҳлаган касб-кор билан шуғулланиши, ўзи ис-тагандай яшashi мумкин. Инсон ҳуқуқларининг дахлсизлиги қонунлари-мизда кафолатлаб қўйил-ган.

Нафс бандалари

Ўқтамбай ДАВЛЕТОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги
СВОЖДЛҚК департаментининг
бўлим бошлиғи ўринбосари

Кези келганда шуни таъкидлаш ўринли-ки, мамлакатимизда ҳар бир соҳада фахрлан-сак арзийдиган ютуқларга эришиляпти. Бунинг ортида эса жонқуяр фидойиларнинг заҳматли меҳнати, уларни давлат миқёсидаги қўллаб-қувватлашлари, ғам-хўриқлар турганига шубҳа йўқ.

Аммо баъзан яратиб бе-рилган шароит ва имкони-ятларнинг қадрига етмай, қўнғилнинг бетийик майла-рига эришиш учун бошқа-ларнинг ҳуқуқларини пой-мол қилишдан тап тортмай-диган кимсалар ҳам учраб турибди. Бундайлар худди ёғочга тушган курт каби жа-миятимиз, фуқароларимиз манфаатларига путур етқа-зишга ҳаракат қилишмоқда. Жумладан, СВОЖДЛҚК департаментининг Фориш туман бўлими ходимлари томонидан ўтказилган тад-бирда тумандаги қишлоқ фуқаролар йиғини масъул котиби вазифасида ишла-ган Санжар Асманов (исм-фамилиялар ўзгартрилган) фуқаро Дониёр Хайриевдан фарзандига 2 ёшгача на-фақа пуллари тейинлаб бериш эвазига 200 минг сўм пулни олган вақтда ушлан-ди.

Департаментнинг Фарго-на шаҳар бўлими ходимла-ри томонидан ҳамкорликда ўтказилган тадбирда эса Фаргона шаҳридаги маҳал-ла фуқаролар йиғинида ко-тиба вазифасида ишлаган Гулзода Мансурова фуқаро Назира Ашуровадан нафақа олувчилар рўйхатидан чи-караслик эвазига 200 минг сўм пул олган вақтда қўлга олинган.

Мазкур ҳолатлар юзаси-дан қонунбузарларга нисба-тан жиноят иш қўзғатилиб, суд томонидан тегишли чо-ралар қўрилди.

Жиноят ортидан пул то-пиш илинжида юрган бун-дай кимсаларни фош этиш учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга муро-жаат қилиш энг тўғри йўл эканини асло унутмаслик зарур. Ана шундагина ўзи-мизни ҳам, бошқаларни ҳам уларнинг ҳийласидан асраган бўламиз.

Кўзбўямачиликнинг сўнгги манзили

Бугун тадбиркор, ишбилармон бўлиб, ўз имкониятим, салоҳиятимни намоён этаман, деганлар учун юртимизда барча шарт-шароит, қулайликлар мўҳайё. Йил сайин, кун сайин мазкур соҳага бўлган эътибор ортиб бораптики, бун ҳис эта билганларнинг фаолияти гуркираб ривожлан-моқда.

Шунингдек, улар-нинг ғайрат-ши-жоати самараси ўз оиласи фаровонлигида акс этибгина қолмай, маҳалла-қўй ободлиги, эл-юрт равнақиға хисса бўлиб қўшилмоқда. Бир сўз билан айтганда, бугун тад-биркору ишбилармонларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувват-лаш, уларни хайрли ва эзгу ишларга руҳлантириш учун барча қонуний асослар яратил-ган.

Юқоричирчиқ туман ҳоким-лигидан рўйхатдан ўтиб, "Им-кон Интер Бизнес" корхонаси-ни ташкил қилган Учкун Исло-мов (исм-фамилиялар ўзгартри-рилган) ҳам хайрли ишни амалга оширишни мақсад қил-ганди. У Ўзбекистон Республи-каси Вазиранлар Маҳкамасининг

2012 йил 23 октябрдаги "Жиз-зах, Қашқадарё, Навоий, Самарқанд, Сирдарё, Сурхон-дарё ва Тошкент вилоятлари аҳолисини кўмир билан таъ-минлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижроси юзасидан Тошкент вилоятининг Юқори-чирчиқ, Қуйичирчиқ, Оққўрғон, Бўка ҳамда Пискент туманла-ри аҳолисиға имтиёзли нарх-ларда кўмир етказиб бериш учун "Ўзбеккўмир" ОАЖ билан шартнома имзолайди. Унга кўра, корхона аҳолиға имтиёз-ли нархларда кўмир етказиб берса, "Ўзбеккўмир" ОАЖ то-монидан комиссия рағбатлан-тириш ҳамда транспорт хара-жатлари учун пул маблағлари олиши керак бўлади.

Хуллас, 2012 йилда тузилган

шартномаға мувофиқ, "Имкон Интер Бизнес" корхонаси му-тасаддилари "Ўзбеккўмир" ОАЖдан 2014 йилгача 3 млрд. 392 млн. 457 минг сўмлик кўмирни имтиёзли нархда со-тиб олишади-ю, шартномада кўрсатилган ҳудудлардаги аҳолиға етказиб беришни ха-ёлларига ҳам келтиришмайди. Барча маҳсулотлар терговда шахсини аниқлашнинг имкони бўлмаган номаълум шахслар-ға сотиб юборилади. "Ўзбеккў-мир" ОАЖға топширилган ҳисоботлар эса сохталаштири-либ, барча маҳсулотлар аҳоли-ға имтиёзли нархларда сотил-ган қилиб кўрсатилади. Нати-жада ушбу сохтакорлик орти-дан У.Исломов "Ўзбеккўмир" ОАЖнинг комиссия рағбат-лантириш ҳамда транспорт ха-

Абдурашид НУМАНОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Юқоричирчиқ туман бўлими
суриштирувчиси

ражатлари учун ажратилган 684 млн. сўмдан ортиқ мабла-гини ноқонуний равишда ўзлаштириб олади.

Корхона фаолияти давоми-да У.Исломов жиноий шериги Тўлқин Эшматов билан сотув-дан тушган нақд пуллари банк муассасасига топширмагани ҳам маълум бўлди. Бу кимса-лар 1 млрд. 809 млн. 502 минг сўм нақд пулни банкка крим қилмасдан, ўз манфаатлари учун совириб юборганликлари аниқланди.

Қонун қинғирликини кечир-майди. Жиноят йўлиға кирган-ларнинг эса қонун олдида бош эгилдан бошқа чоралари қо-лмайди. У.Исломов ҳамда Т.Эшматовға ҳам суднинг ҳукми билан тегишли жазо тайинланди.

Усти ялтироқ...

Жамшид БОБОЕВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг Қашқадарё вилоят
бошқармаси бўлим катта суриштирувчиси

Ҳаётни сермазмун ва муаммоларсиз ўтказиш, аслида қишдан кўп нарса талаб қилмайди. Бунинг учун ҳалол меҳнат қилиб, жамияттаги қонун-қоидаларға ҳурмат билан муносабатда бўлишса кифоя. Бироқ орамизда кингир ишларға қўл уриб, осон пул топиш илинжида қонунларни писан-дэтаймайлганлар учраб туради.

Яккабоғ туманида яшовчи фуқаро В.Бобоев ўз наздида тадбиркор-лик билан шуғулланаётгандек эди. Савдо ишнн йўлга қўйиб, ёғ маҳсулоти сотар экан, қўлиға тушаётган пуллар ақлу хушини ўғир-лади. Шу сабабли фаолиятининг қонунға хилоф эканлигиға аҳамият берма-ди. У қўлбола усулда 1, 2, 5 литрлик елим идишларға жойланган, истеъмолға яроқсиз ёғ маҳсулотларини "Косон ёғ-экстракция" АЖнинг ёрликларн билан қадоқлаб, истеъмолчилар кўзини шамғалат қилмоқчи бўлди.

Шуқри, унинг қинғирлиги узокқа бормай, фош бўлди. СВОЖДЛҚК де-партаментининг Яккабоғ туман бўлими ходимлари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа орган ходимлари билан ҳамкорликда ўтказилган тадбирда В.Бобоев-нинг яшаш хонадонн кўздан кечирилиб, сохта тадбиркорнинг қилимшларига чек қўйилди. Унинг уйдан ҳар хил турдаги елим идишларға қўлбола усулда қадоқланган 434 литр ва қадоқлашға тайёр 150 литр пахта ёғи, 1142 дона бўш елим идиш, жами 3 миллион 281 минг сўмлик маҳсулотлар ҳолислар иштороқда расмийлаштирилиб, олиб қўйилди.

Қонунларға беписандлик қилган сохта тадбиркорға нисбатан жиноят ишн қўзғатилиб, суднинг ҳукми билан жазо муқаррарлиги таъминланди.

Тамагирлик оқибати

Истиқлолнинг дастлабки кунлари-даноқ мамлакатимизда мактаб-ларни реконструкция қилиш ва ка-питал таъмирлаш, ўқув-тарбия жа-раёналари сифатини яхшилаш, ўқув қуроллари ва дарсликлар бил-ан таъминлаш, компьютер техни-каси ва технологияларини жорий этиш, интернет тармоғидан уну-мли фойдаланиш борасида босқич-ма-босқич ишлар амалға ошири-либ, мактаб таълими ҳар томон-лама ривожлантирилимоқда.

Хар йили мамлакат бюджети-нинг қарийб 60 фоизи иж-тимоий соҳаларни молия-лаштиришға йўналтирмоқда. Эзгу мақсадларни қўлаб ажратилаётган бу маблағлар келажақ авлоднинг за-монавий шароитларда таълим-тар-бия олишини таъминлашға хизмат қилмоқда.

Шундай бўлса-да, айрим кимсалар таълим соҳасида ишлаб, устоз, му-аллим деган шарафли номға доғ ту-шириб қўйишмоқда. Ана шундайлар-дан бири Зангиота туманидаги бозорлар-дан бирида пора тарикасида олаёт-ган вақтда ашёвий далиллар билан ушланди.

Илҳом АБДУЛЛАЕВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Ғиждувон туман бўлими инспектори

ган)дир. У ўзига ишониб топширил-ган ваколатдан ўз манфаатлари йўлида фойдаланмоқчи бўлиб, қаттиқ адашди. Жиянини Тошкент вилоятидаги коллежлардан бирида ўқитишни ният қилган ғиждувонлик фуқаро Н.Хотамова ушбу шахсға рўпара бўлади. Т.Қаландаров бу ишн 500 АҚШ долларн эвазига ҳал этиб беришини айтди. Бироқ у ни-ятига эриша олмади. Ушбу пуллари-ни Зангиота туманидаги бозорлар-дан бирида пора тарикасида олаёт-ган вақтда ашёвий далиллар билан ушланди.

Аслам Норчаев ҳам Бўхоро вило-ятидаги коллежларнинг бирида ди-ректор вазифасида ишлаб келиб, битирувчи Мунира Султоновани ўқишға қабул қилиш эвазига унинг онасидан ўз хизмат хонасида 200 АҚШ долларини пора тарикасида олаётган вақтда, жиноят устида уш-ланган.

Ушбу қонунбузарларға нисба-тан тегишли жазо тайинланди.

Унутмаслик лозимки, ҳар қандай ноҳўя ва номусосиб қилими учун жазо муқаррарлиги таъминланади.

Биз бугун фан ва техника шиддат билан ривожла-наётган даврга яшаймиз. Айнақса, ҳозирги пайт-да ахборот технологиялари кириб бормаган соҳа-нинг, оиланинғ ўзи деярли қолмади, ҳисоб. Бун-дай технологиялар оадамларнинг турмуш тарзи, таълими ва ишнға ўз таъсирини кўрсатмоқда. Ол-дийгина мисол, эрта билан ишға борганимизда жойимизға ўтирар-ўтирмасимиздан компьютер-ни ёқишға ошиқамиз. Чунки, компьютер техника-си дастёримизға айланиб улгурган.

Мўмай даромад дардида

Бехзод АХМЕДОВ,
СВОЖДЛҚК департаментининг
Юнусобод туман бўлими катта инспектори

Хозирги вақтда кўндалик ҳаётимизда интер-нет, глобал компьютер тармоғи билан тўқнаш келамиз. Бутун дунёни ўргимчак тўридай ўлаб олган интернет тармоғи инсониятға қўллаб имкониятларни тўхфа этди. Интернет тез ва арзон ахборот ёки маълумот олиш, етказиш ҳамда қайта ишлашда бекиёс манба саналади. Фақат ҳам-маси бундан кимнинг қандай мақсадларда фойда-ланишнға боғлиқ. Фуқаро Баҳодир Азимов (исм-фа-милиялар ўзгартрилган) эса интернетни текин да-ромад манбаиға айлантириш ҳаракатиға тушиб, жи-ноятға қўл урди.

Бирор-бир тайинли ишнинг бошини тутмасдан, интернетдан пул топишини йўлларини қидиришға киришган Баҳодирни Сергей исмли шахснинг мўмай даромад орттириш борасидаги таклифи қизиқти-риб қолди.

Қўл ўтмай Б.Азизов Юнусобод туманидан икки хо-надонни ижараға олади. Сўнг республикаимиз ҳуду-дига ноқонуний равишда олиб кирилган 263 млн. 400 минг сўмлик радиоэлектрон алоқа воситаларини ижараға олинган уйларға ўрнатиб, "бизнес"ни бош-лаб юборади. У турли фуқаролар номиға расмий-лаштирилган, уяли алоқа компанияларига уланган телефон рақамлари орқали интернет тармоғидан фойдаланиб, "IP" телефон тармоғини ташкил эт-ди. Юртимиз ва Россия Федерациясини ҳамда бошқа хорижий давлатлар билан халқаро телефон алоқа-ларини улаб бериш ва турли ахборотларни узатиш билан шуғулланади. Баҳодир бу "хизмат"лари учун Сергейдан 20 минг АҚШ долларн олади ва валюта қимматликларини пойтахтимиздаги турли бозор-ларда алмаштириб, пуллари радиоэлектрон алоқа воситаларининг мунтазам ишлаши ва шахсий эҳти-ёжлари учун сарфлайди.

Ортиқча қийнчиликсиз, "белини оғритмай" ҳамё-ни пулга тўлаётганидан қувониб юрган Баҳодир кун келиб, қилмишлари ошкор бўлишини хаёлиға ҳам келтирмаган бўлса керак. Бироқ ҳеч бир ноқонуний хатти-ҳаракат жавобсиз қолмаганидек, Б.Азизовнинг жинояти ҳам фош бўлди. Жиноят ишлари бўйича Юнусобод туман суди томонидан унга тегишли жазо тайинланди.

Жиноятнинг олдини олиш — долзарб иш

Мамлакатимиз Конституциясида "Ўзбекистон Республикасида демократия умуминсоний принципларга асосланиб, уларга кўра инсон, унинг ҳаёти, эркинлиги, шаъни, қадр-қиммати ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари олий қадрият ҳисобланади", шунингдек, "Яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқидир. Инсон ҳаётига суиқаса қилиш энг оғир жиноятдир", деб кўрсатилган.

Дарҳақиқат, инсон ҳаётига қарши жиноят ўта оғир саналиб, бунга муроасасиз бўлишни талаб қилади.

Бу борада хорижий мамлакатларда, жумладан, АКШ, Япония, Франция ва Италияда ҳаётга қарши жиноятларга қарши курашиш, шу каби жиноятларни тергов қилишда замонавий усуллари қўллаш амалиёти шаклланган.

Шу ўринда, хорижий мамлакатларнинг жиноят ҳуқуқи ва қонунчилиги алоҳида аҳамият касб этади. Бунда Англия, АКШ ва Канада давлатлари умумий ҳуқуқининг жиноят-ҳуқуқий тизими дунёда кенг тарқалган, қадимий ва барқарор тизимлардан бири-

дир. Унинг асосини инглиз умумий ҳуқуқи ташкил этиб, бошқа нуфузли ҳуқуқ тизимлари томонидан ўтказилган таъсирларга қарамасдан, инқирозларни четлаб ўтиб, ўзига хослиги ва индивидуаллигини сақлаб қолган. Масалан, Англияда қотиллик ва ўта оғир қотиллик умумий ҳуқуқ бўйича жиноят ҳисобланса-да, уларнинг таърифини бирон-бир ҳуқуқий ҳужжатда топиш мумкин эмас. Бироқ улар учун жиноий жавобгарлик 2003 йилдаги жиноий одил судлов тўғрисидаги қонунда шахсга қарши жино-

ятлар тўғрисидаги 1861 йилги қонун ва айрим бошқа ҳужжатларда кўзда тутилган.

Мазкур йўналишда тадқиқот олиб борган мутахассисларнинг фикрича, инсон ҳаётига қарши жиноятларга қарши кураш борасида хорижий давлатлар тажрибаси таҳлили ва унда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар учун қўлласа бўладиган элементларни ажратишни уч хил даражада амалга ошириш назарда тутилади.

1) ҳаётга қарши жиноятларни тергов қилиш фаолиятининг умумий принциплари;

2) ҳаётга қарши жиноятларни фожъишга ихтисослаштирилган тизимлар, махсус тузилмалар, махсус бўлинмалар ташкил қилиш;

3) ушбу соҳада идораларо ва давлатларо мувофиқлаштириш.

Ҳаётга қарши жиноятларнинг моҳияти ва ижтимоий хавфлиги амалиётдаги мисоллар билан тўла ва атрофлиқа ёритилиб, унга қарши жиноят-ҳуқуқий кураш олиб боришни осонлаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш мақсадида содир этилган жиноятлар тузилишига, турларига, мазмунига, ўхшашлигига қараб уч гуруҳга

ажратилган: а) қасддан одам ўлдириш (97-101-моддалар); б) эҳтиётсизлик оқсидан одам ўлдириш (102-модда); в) ўзини ўзи ўлдириш даражасига етказиш (103-модда).

Бугунги кунда ҳаётга қарши жиноятларнинг олдини олиш билан шугулланувчи ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш, улар фаолиятини мувофиқлаштириш ҳамда бу борадаги муаммоларни ҳал этишга қаратилган илмий асосланган ҳулоса, тақлиф ва тавсияларга алоҳида эътибор қаратиш лозим бўлади.

Ҳулоса ўрнида шуни айтиш лозимки, ҳаётга қарши жиноятлар бугунги кунда жамиятдаги оқсийолиқлик ва барқарорликка, унинг хавфсизлигига, ҳусусан, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига, ҳаёти, соғлиғига, маънавий қадриятларига, мол-мулкига таҳдид солувчи ҳодиса эканлиги унинг олдини олишни самарали ташкил этиш тизимини шакллантиришни ва муроасасиз бўлишни талаб этади.

Муаллифлик ҳуқуқи тушунчаси ва унинг вазифалари

Ўзбекистон мустақиллик йилларида жаҳон ҳамжамиятида ўзининг муносиб ўрнини эғаллаб, у нафақат янги ҳаёт, янги жамият қуриш йўлида олиб бораётган демократик ислохотлари билан, балки мустақил ички ва ташқи сиёсати билан ҳам дунё халқларининг ҳурмат-эътиборига сазовор бўлиб бормоқда. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози давом этаётган бир шароитда мамлакатимиз иқтисодиётининг янада барқарор ривожланишини таъминлаш, уни диверсификация ва модернизация қилиш, ишлаб чиқаришни техник қайта жиҳозлаш борасидаги ишлар изчил давом эттирилмоқда.

Юртбошимиз таъкидлаганидек, "Минтақамизда ва бутун дунёда юзга келаятган мураккаб геосиёсий шароитда бизнинг зиммамизда мамлакатимизнинг хавфсизлиги ва барқарорлигини таъминлаш, шу муқаддас заминимизда ҳукм сураётган тинч-осойишта ҳаётни сақлаш каби бири-биридан масъулиятли ва кенг қўламли бир қатор вазифалар борки, юртимизнинг, жондан азиз фарзандларимизнинг бугунги ва эртанги кунга ана шу масалаларни қанчалик муваффақият билан ҳал этишиимизга боғлиқдир".

Дарҳақиқат, давлатимиз ва жамиятимиз олдида турган ҳар қандай вазифани қийинчиликларсиз ва муваффақият билан ҳал этишимиз учун кучли иқтисодий негизга эга бўлишимиз лозим. Шунингдек, мавжуд иқтисодий негизни мустаҳкамлаш ва бунинг учун барча шакллардаги мулкларнинг ҳуқуқий муҳофазасини таъминлаш ҳам зарурдир. Зеро, Ўзбекистон иқтисодиётининг негизини хилма-хил шакллардаги мулк ташкил этгани ҳолда, унинг барча шакллари давлат томонидан бир хилда ҳуқуқий муҳофаза қилиниши иқтисодиётнинг ўсишига олиб келади. Муҳофаза қилинган ҳар қандай мулк бирор-бир тўсиқсиз муомалада бўлади ва ҳар доим даромад олиб келади.

Шу сабабли ҳам мустақилликнинг илк йиллариданоқ Ўзбекистонда интеллектуал фаолият натижаларига мулк сифатида қаралди ва уларнинг ҳуқуқий муҳофазаси яратилди. "Ижоднинг барча турларини ривожлантириш, одамлар-

нинг истеъдод ва қобилиятларини намоён этиш учун шарт-шароитлар яратиш, интеллектуал мулкни ҳимоя қилиш лозим. Кишилар шуни аниқ ва равшан англаб етишлари кераки, маънавий потенциални илдам ривожлантирмай туриб, республикамиз чинакам мустақиллигини ва раванқ топишни таъминлаб бўлмайди", дея таъкидлаган эди мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов.

Бугунги кунда интеллектуал фаолият натижаларини яратиш ва уларнинг муаллифлари ҳуқуқларини муҳофаза қилиш давлат сиёсати даражасига кўтарилди. Бунинг натижаси ўлароқ муаллифларнинг ҳуқуқларини муҳофаза қилишга қаратилган илмий қонунчилик асослари яратилди. Айни бир пайтда илмий ва бадиий ижодкорлик ўсиб, асарлар яратиш кўпайди. Яратилган асарлардан фойдаланувчилар доираси кенгайиб, турли кўринишдаги фойдаланиш усуллари вужудга келди. Жумладан, радиоэшиттиришлар, телевидение, кино, театр ва концерт заллари адабиёт ва тасвирий санъат асарларининг фаол фойдаланувчиларига айланди. Асарларни репродукция қиладиган турли хилдаги техникалар сони кўпайиб, ана шундай техникаларга эга бўлган шахслар асарларни истаган кўринишга олиб келиш имкониятига эга бўлдилар. Ҳозирги вақтда минглаб инсонлар ҳар кунги турли соҳаларда, турли хилдаги асарлардан фойдаланаятганликлари туфайли муаллифлик ҳуқуқи соҳасида юзга келаятган муносабатларнинг фаол иштирокчисига айланиб бормоқдалар.

Ўзбекистон Республикасида муаллифлик ҳуқуқи соҳасида юзга келадиган муносабатлар, яъни фан, адабиёт ва санъат асарларини (муаллифлик ҳуқуқи), ихролар, фонограммалар, эфир ёки кабел орқали кўрсатув ёхуд эшиттириш берувчи ташкилотларнинг кўрсатувлари ёки эшиттиришларини (турдош ҳуқуқлар) яратиш ҳамда улардан фойдаланиш билан боғлиқ муносабатлар Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодекси ва бошқа қонунчилик ҳужжатлари билан тартибга солинади. Хусусан, "Муаллифлик ҳуқуқи ва турдош ҳуқуқлар тўғрисида"ги Қонуннинг 4-моддаси талабга кўра, муаллифлик ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси фуқаролари бўлган ёки Ўзбекистон Республикаси ҳудудида доимий туриш жойига эга бўлган муаллифларнинг ёки муаллифлик ҳуқуқининг бошқа дастлабки эгалик қилувчиларининг асарларига, муаллифларнинг фуқаролиги ва доимий туриш жойидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикасида биринчи марта чоп этилган асарларга, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикасида муҳофаза қилинадиган асарларга таътиб этилади. Агар асар Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида биринчи марта чоп этилган санадан сўнг ўттиз кун ичида Ўзбекистон Республикаси ҳудудида чоп этилган бўлса, Ўзбекистон Республикасида ҳам биринчи марта чоп этилган деб ҳисобланади. Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларига мувофиқ асарга Ўзбекистон Республикаси ҳудудида муҳофаза берилган тақдирда, асар муаллифи муаллифлик ҳуқуқини олиш учун асос бўлиб хизмат қилган юридик факт қайси давлатнинг ҳудудида содир бўлган бўлса, ўша давлатнинг қонунин билан аниқ-

ланади.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, айрим юридик адабиётларда "муаллифлик ҳуқуқи" тушунчасини икки хил маънода, яъни объектив маънода — бу адабий, илмий ва санъат асарларини яратишда вужудга келадиган муносабатларни тартибга солувчи ҳуқуқий нормалар йиғиндиси, шунингдек, субъектив маънода — бу муайян адабий, илмий ва санъат асарини яратишда муаллифга вужудга келадиган субъектив ҳуқуқлар йиғиндисидан иборат, деб англаш лозимлиги кўрсатиб ўтилган. Айрим ҳуқуқшунос олимлар эса, "объектив маънодаги муаллифлик ҳуқуқи — бу муаллифликни тан олишга, адабий, илмий ва санъат асарларини ҳимоя қилишга ва улардан фойдаланиш тартибини белгилашга, асарларнинг муаллифларига мулкий ва шахсий номулкий ҳуқуқларни вужудга келтиришга, муаллифларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга оид муносабатларни тартибга солувчи фуқаролик ҳуқуқий нормаларининг йиғиндиси", дея таъкидлайдилар. Лекин, муаллифлик ҳуқуқига оид халқаро ҳужжатларда объектив маънодаги "муаллифлик ҳуқуқи" тушунчаси берилмаган. Бундан "муаллифлик ҳуқуқи" тушунчаси фуқаролик ҳуқуқининг ҳуқуқ соҳаси сифатида халқаро ҳусусий ҳуқуқда қатъи аҳамиятга эга эмас ва фақатгина назариячи олимлар томонидан бу тушунчага ҳуқуқ соҳаси (муаллифлик ҳуқуқи)нинг мазмун-моҳиятига аниқлаш учун таъриф берилган, деган ҳулосага келиш мумкин.

Субъектив маънодаги муаллифлик ҳуқуқи мазмунини аниқлаш эса, кўпроқ қонун қарувчи ва амалиётчилар учун муҳимроқ аҳамиятга эгага ўхшайди. Чунки, субъектив маънодаги муаллифлик ҳуқуқи тушунчаси мулк ҳуқуқи тушунчаси билан ўхшаш бў-

Улугбек ИСАНОВ,
ТДЮУ Ҳуқуқий тадқиқотлар маркази
катта илмий ходими

либ, у муаллифларнинг ашё- (асар)ларга нисбатан бўлган эғалигини англатади. Моҳиятига кўра, субъектив маънодаги муаллифлик ҳуқуқи, бу шахсини асарга бўлган мулк ва шахсий номулкий ҳуқуқидир. Шахсий номулкий ҳуқуқ муаллифнинг мутлақ ҳуқуқлари ҳисобланиб, асарнинг муаллифига на асарга бўлган ҳуқуқлардан фойдаланишни ва бу ҳуқуқлар бошқа ҳеч кимга ўтказилмаслигини англатади. Шу сабабли ҳам муайян асарни яратган шахсга унинг мулкдор, яъни муаллифи ҳисобланади.

Юқорида кўрсатиб ўтилган муаллифлик ҳуқуқининг объектив ва субъектив маънодаги тушунчалари мазмун, бу ҳуқуқнинг вазифаларини аниқлаб олиш имкониятини беради, яъни булар:

— муаллифда мулк ва шахсий номулкий ҳуқуқларини, муаллифнинг мулк ва шахсий ҳуқуқларини эгасида эса мулк ва шахсий ҳуқуқларни вужудга келтириш;

— фан, адабиёт, санъат асарлари ва муаллифнинг интеллектуал фаолияти натижасида вужудга келган бошқа асарларни, уларни вужудга келган пайтдан бошлаб муҳофаза қилиш;

— муаллиф асарларидан фойдаланиш тартибини белгилаш ва бу тартиб бўзилганда муаллифлик ҳуқуқларини ҳимоя қилишдан иборат.

Ҳулоса қилиб айтганда, бугунги кунда муаллифлик ҳуқуқининг мазмун-моҳиятидан келиб чиқадиган вазифаларни амалдаги қонунчиликда белгиланган тартибда амалга ошириб бориш, нафақат мамлакатимизда фан, адабиёт ва санъатнинг ривожланиши учун мустаҳкам замин яратди, балки Ватанимиз иқтисодий негизини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Қасос ўти...

Аброр АБДУЛЛАЕВ,
Бош прокуратура бошқарма
бошлиғи ўринбосари

Халқимиз жаҳл келса ақл кетади, деб бежизга айтмайди. Чунки инсон жаҳли чиқса ўз қилмишини ақл билан эмас, балки хатти-ҳаракати билан баҳолайди. Бўлмаса эндигина йигирма беш ёшга кирган Ислон Ҳошимов панжара ортда афсус ва надоматлар билан ўтирмаган бўларди.

Хамма иш эски "дард"-дан бошланди. Ёш-ликдан бирга катта бўлган, бунинг устига ўздан уч уй нарида яшайдиган ака-ука Илёс ва Алишер билан бундан тўрт йил аввал ўзаро гап талашиб уришиб қолганликлари ўша кунги фожиага сабаб бўлди.

Ислон олий ўқув юртининг 4-курсда ўқиб, бўш вақтларида Юнусобод бозорига уяли телефонларга ламинация қилиб бериш билан шуғулланиб, тирикчилик қилиб келарди. Кунлардан бирида Ислоннинг отаси Фахриддин аканинг тоби қочиб қолади ва кечаси соат учларда касалхонага олиб боришади. Лекин у ерда шифокорлар Фахриддин акага тиббий ёрдам кўрсатиш наф бермаслигини айтиб, уни уйга қайтариб юборишади. Отанинг оғир хасталиқдан азоб чекаётганлиги етмаганидек, умри ҳам тугаб борарди. Ислон ва унинг онаси ушбу ҳолатдан қаттиқ изтиробга тушган бўлишса-да, буни Фахриддин акага сездирмасликка ҳаракат қилишади. Отани тезроқ уйга — яқинлари олдига етказишга шошилишади. Ислон боягина уларни ўз автомашинасида касалхонага олиб келган, бирга ишлайдиган таниши Дилшоднинг ёнига чопади. Аммо касалхонада на Дилшод, на унинг автомашинаси кўрнурар эди... Дилшод кутиб туриш ҳақидаги ваъдасини унутиб, аллақачон жудакани ростлаб қолган экан. Бошқа иложи қолмаган, Фахриддин акани уйга тез ёрдам автомашинасида олиб келишади.

Эртаси кун Дилшодни кўчада учратиш билан Ислон газаб ўтида нима учун кетиб қолганлигини сўрайди. У эса, "Илёс акам қақириб қолди, шунинг учун кетган эдим", дейди. Дилшоднинг бу гаплари Ислоннинг ака-ука Алишер ва Илёсга нисбатан азалдан бўлган нафратни баттар кўзгатади. У ака-укаларни бирор баҳона билан ҳолироқ жойга олиб чиқиб, таъзини қандай қилиб беришни узоқ ўйлайди. Шу жараёнда маҳалласидаги умумтаълим мақтабда спортнинг кикбоксинг тури бўйича мураббийлик қилиб келаётган Бекзодни эслайди. Унга телефон қилиб Алишер билан шунчаки учраштириб қўйишини илтимос қилади. Ислоннинг шум ниятидан беҳабар Бекзод унинг илтимосига қўниб, маврида бўлганида учраштириши мумкинлигини айтиди.

Адоват ўтида ёнаётган Ислон бундай ҳолатни жуда қулай вазият деб тушуниб, вақтини беҳуда йўқотмаслик учун тўғри Илёс ва Алишер яшайдиган уйга келади. Аммо дарвоза ёпиқ эди. Шунинг учун бироз кутиб туради. Орадан ўн минутлар ўтиб, Илёс опаси Нодира билан қўлларидега сумга кўтариб келиб қолишади. Ислон қўл узатиб, Илёс билан совуққина саломлашган, акаси Алишер Бекзоднинг олдида зудлик билан бориши зарурлигини айтиди. Илёс яхши деганича бозорлик сумкаларни кўтариб уйига кириб кетади. Бироздан сўнг ичкаридан эндигина уйдан турган Алишер чиқиб, Бекзоднинг уларда нима иши борлигини сў-

райди. Нафратини базўр яшириб турган Ислон эса:

— Мен қаёқдан биламан, керак бўлса ўзларинг унинг ёнига бориб билиб оларинг, — деб кўрсик қилади.

Ислоннинг бундай муомаласидан Алишернинг жаҳли чиқиб:

— Агар Бекзоднинг бизда иши бўлса ўзи келсин, — деб чўрт кесади.

Алишернинг бу гапи Ислонга оғир ботиб унинг юзига мушт уради. Уртада жанжал кўтарилиб, Алишер Ислоннинг бўйнидан бўйиб олади. Ислон унга қаршилиқ қилишга кучи етмаётганлигига ақли етгач, ўзи билан чўнтагига солиб келган пичоқни олиб Алишернинг қорнига бир марта суқиб олишга улгуради. Бундай ҳолатни кутмаган Илёс югуриб келиб Ислоннинг қўлига ёпишади. Лекин Ислон чакқонлик қилиб Илёснинг белига пичоқ суқиб олади. Оғрикдан Илёс чекинади. Ушбу фурсатдан фойдаланган Ислон Алишерга яна ташланади ва унинг қорин ҳамда кўкрак қисмига бир неча марта баа пичоқ санчиб олади.

Бу жанжал-тўполондан қўни-қўшнлар югуриб келишади. Воқеа жойида дод-вой кўтарилади. Бундай шовқиндан ўзига келган Ислон нима қилиб қўйганлигини англаб, қочиб кетади.

Қўни-қўшнларнинг ёрдами билан ака-укалар касалхонага олиб келинади. Шифокорларнинг сая-ҳаракатлари туфайли Илёснинг умри сақлаб қолинади, аммо Алишер олган оғир тан жароҳати туфайли орадан икки кун ўтиб оламдан кўз юмади.

Охириги ўйламай, жаҳл устида қасос олмақчи бўлган Ислоннинг мудҳиш қилмиши бир инсоннинг умрига зомин бўлди. Суд ҳукми билан Ислон Ҳошимовга ўн тўққиз йил озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Қонунчиликка белгиланган ҳолатлардан ташқари фуқароларга уй-жой қуриш учун ер участкалари қишлоқ савдоси орқали сотилади. Бундан беҳабар ёки хабардор бўлса-да, "бир иложини топиб" ер участкаси олмақчи бўлганлар чўв тушиб қолишни қўйидаги мисолда кўришимиз мумкин.

Фирибгардан эҳтиёт бўлинг

Маҳаммадjon УМАРОВ,
Фаргона туман прокурорининг катта ёрдамчиси

Б.Мараҳимов май ойининг сўнгги кунларидан бирида Умиджонни учратди. Одатдагидай салом-алиқдан сўнг дилидаги тилига кўчди. "Уй қургани ер ахтариб юрибман. Ўзимизнинг Водил қишлоғидан етти-саккиз сотихли чек сотиб олсам, қуришни бошлардим".

— Ўртоғим вилот қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармасида ишлайди, — У.Ғаниевда ўз оёғи билан келиб турган лўқмани қўлга киритиш иштиёқи туғилди. — Ер олди-сотдиси билан шуғулланадиган одамларни беш кўлдай билади. Хохласангиз, таништириб қўяман, қўллаб юборади.

— Яхши бўларди. Қачон борамиз олдига?

— Мен вақти-соатини билайди, қўнғироқ қиламан.

Орадан уч кун ўтди. Умиджон унга телефон қилди.

— Ўртоғим билан гаплашдим. Ер сотиб олишингизга ёрдам берадиган бўлди. Келаверинг, кўриштириб қўяман.

Б.Мараҳимов онаси билан Фаргона шаҳрига етиб келди. У.Ғаниев уларни қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармасида ҳисобчи бўлиб ишловчи, соддадилларнинг мушқулини осон қилиб беришга ҳозир у нозир, "пихи қайрилган" И.Саидовга рўбарў қилди.

— Танишларни ишга соламин. Истаган жойингиздан ер олиб беришади, — деди ҳисобчи она-боланинг кўзларига тик қараб.

— Водилдаги ўзимизнинг Дамариқ маҳалласидан бўлса, яхши бўларди, — Б.Мараҳимов унга чиппа-чин ишонди.

— Муаммо эмас. Айтган жойингиздан олиб беришади.

— Нархи қанақа бўларкин?

— Умиджондан айтираман.

Она-бола ташқарида кутиб туришди. Бироздан сўнг У.Ғаниев чиқди.

— Саккиз минг доллар бўларкан, — деди Б.Мараҳимовни четга тортиб. — Ҳозир ярмини, қолган ярмини иш битганидан кейин бераркансиз.

Соддадил унга шу ернинг ўзида 4000 АҚШ доллари берди. Она-боланинг қораси ўчган, У.Ғаниев пулларни И.Саидовга бериб қўйди. Орадан беш кун ўтиб, ундан "хизмат ҳақи" — беш юз доллар беришни талаб қилди.

— Ишлатиб қўйдим ҳаммасини, — деди И.Саидов. — Оғайнингизга учраб, мени номимдан сўраб олаверинг.

У.Ғаниев соддадилнинг уйига кириб борди. "Беш юз доллар бераркансиз".

Б.Мараҳимов ҳар эҳтимолга қарши И.Саидовга билан телефонда боғланди. "Ҳа, мен айтдим. Бериб юборинг", — деди у. Орадан олти кун ўтди. И.Саидов шеригига телефон қилиб, пулни қолганини олишни тайинлади. У.Ғаниев ҳам "Иш битди ҳисоб, қолган пулни берсангиз, баа!", дея Б.Мараҳимовнинг қўйини пуч ёнғоққа тўлдириб олган 3500 АҚШ долларининг бир минг беш юзини И.Саидовга бериб, 2 минггини "хизмат ҳақи" тарзида ўзида олиб қолди.

Вақт ўтиб борар, бироқ танишининг таниши ваъда қилган ердан дарак йўқ эди. Икки ярим ой ўтган, ўтган йилнинг август ойи ўрталирида У.Ғаниевга учради.

— Ерни олиб беришига кўзим етмапти, пулни қайтариб берсин.

У.Ғаниев уни И.Саидовнинг олдида бошлаб борди.

— Уч-тўрт кунда ҳал бўлади. 10 сентябргача ҳал бўлмаса, пулингизни қайтариб олмасиз.

— Ёппти, тилхат ёзиб беринг.

И.Саидов тилхат ёзди. У.Ғаниев ҳам имзо чекди. 10 сентябрь ҳам ўтди. И.Саидов қорасини кўрсатмай қўйди. Қочиб яширинди. Шундан сўнг Б.Мараҳимов ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга ариза берди.

Фаргона туманининг Водил ҚФЙда яшовчи, жиний шериги билан тил бириктириб, танишини алдаб, фирибгарлик қилиб, чўв туширган У.Ғаниев дастлабки терговдаги қаби суд мажлисида ҳам айбига тўлиқ иқдор бўлди. Зарарининг 6 минг 500 АҚШ долларини қоллаганини айтиб, энгиллик беришни сўради. Суд судланувчидан зарарининг қолган қисmini ундирган ҳолда уни икки йил-у олти ой муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилди.

Заҳар савдосига чек қўйилди

Ҳаётбек АНОРТОВЕВ,

Тошкент шаҳар прокуратураси бўлим прокурори

2014 йилнинг февраль ойларида Равшан Турбожонов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) антиқа савдо билан шуғулланишга бел боғлайди. Бироқ бу шахс ушбу савдо ноқонуний эканлигини жуза яхши биларди. Билса-да, бу ишдан ўзини тиймади. У аввал заҳарли илон топиб, унинг заҳрини олади ва махсус идишларга жойлаштиради.

Эндиликда, илон заҳри учун "мижоз" топиши керак бўлади. Мўмай даромад илнжиде Р.Турбожонов давлатимизнинг фармацевтика ва тиббиётга оид қонун ва ҳужжатларини бир четга суриб қўйди. "Заҳарфуруш"нинг ҳаракатлари зое кетмади. У тайёрлаган "маҳсулот"га мижоз топилади. 2014 йилнинг апрель ойларида фуқаро Дониёр Ғофуров ундан илон заҳрини сотиб оладиган бўлди.

Телефонда учрашув манзили белгиланади ва

Р.Турбожонов ўзи тайёрлаган маҳсулотдан намуна олишни ҳам унутмайди. Хуллас, келишувга кўра, 1 грамм илон заҳри 90 АҚШ доллари билан сотиладиган бўлди. Р.Турбожонов 1 дон ампуладаги 2 грамм "илон заҳри"ни Д.Ғофуровга беради. Маҳсулотдан шубҳаланган харидор ушбу ҳақида ҳақида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга ариза билан мурожаат қилади.

Олиб борилган тезкор суриштирув жараёнида "заҳарфуруш"нинг фаолиятига чек қўйилди. Р.Турбожонов олдиндан тузилган режага кўра, Чилонзор тумани ҳудудида 200 грамм маҳсулотни 18 минг АҚШ долларига сотаётган вақтида ҳуқуқ-тартибот идоралари томонидан ўтказилган тадбирда ашёвий далиллар билан қўлга олинди.

Жиноят ишлари бўйича Чилонзор туман суди Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан Р.Турбожоновни айбдор деб топиб, 5 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосини тайинлаб, ҳукм чиқарди.

Таъкидлаш жоизки, эгри йўллар билан бойиб кетиш мақсадида қинғир ишларга қўл уриш жавобгарликини келтириб чиқаради. Разолат ботқоғига ботиб, ўзгаларнинг тинчи ва хотир-жамлигига ханг солган кимсалар кўни келиб қонун олдида бош эгадилар.

Савдо гирдоби

Сарвар АХМЕДОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси
бўлим прокурори

Ана шундай кимсалардан бири Олима Шамсиддиновани (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам содир этган қилмишлари суднинг қора курсисига етаклаб келди. У одам савдоси йўли билан бойлик орттириш мақсадида бир неча шахслардан иборат бўлган уюшган гурӯҳ тузади. Уни Олиманинг ўзи назорат қилиб, "шерик"ларини моддий томондан таъминлаб туради.

О.Шамсиддинова пулга муҳтож аёлларни "тўр"ига илтиратида ва уларга хорижда яхши иш борлигини айтиб, ёлгон ваъдаларга қўйиб ташлайди. Яъни хорижда ишлаш истагини билдирган аёлларга супермаркетда сотувчи бўлиб ишлайсиз ёки бой хонадоннинг қариясини парвартиш қиласизлар, дейди.

Олима уч нафар қизларни алдовлар гирдобига фарқ қилди. Унинг қўлида Клара Қулбекова, Васила Камолова ҳамда Ибодат Сангинвалар ўйинчоққа айланади. О.Шамсиддинова қизларни хар сафаргидек Бирлашган Араб Амирликларидagi супермаркетда ишлайсизлар, деб алдаб розилигини олади. Орадан кўп вақт ўтмай уларни Тошкент халқаро аэропорти орқали "Тошкент-Шаржа" йўналиши орқали БААга жўнатиб юборади. У ерда қизларни Олиманинг ўзи қўтиб олади ва шу кўни қизларнинг фуқаролик паспортларини олиб қўяди. Бир ой давомида уларни шахвоний ишларга мажбур қилиб, ҳар бири 70 минг дирҳам ишлаб беришларини талаб қилади.

Мўмай пул илтижидида хорижга кетган аёллар О.Шамсиддинованинг талаблари базур бажариб, бирин-кетин ортага қайтиб келишди.

Жиноят ҳеч қачон жазосиз қолмайди. Олима Шамсиддиновага нисбатан жиноят ишлари бўйича Мировод туман суди томонидан 9 йил озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Тиллафурушлик оқибати

Мафтуна (исм-фамилиялар ўзгартирилган) қизининг турткилашидан эриниб кўзини очганда, қуёш терак бўйи кўтарилганли.

— Нима дейсан? — деди у саккиз ёшли қизи Василага норози боқиб.

— Сизни бир аёл чақиряпти, — эшик томонга боши билан имо қилди қизи.

— Ким экан у?

— Билмайман.

— Уф...

Мафтуна юзини чала-чулпа юйиб, эшик томон юраркан, дарвозанинг қия очик табақасидан қараб турган нотаниш аёлга кўзи тушди.

— Ассалому-алайкум, Мафтуна опа, — деди аёл хижолатли жилмайиб. — Уйғотиб юборганим учун, узр.

— Нима гап, тинчликми? — аёлнинг саломига алик ҳам олмай сўради Мафтуна.

— Болам касал бўлиб қолди, даволатишга пулим йўқ. Эрим чет элга ишлагани кетиб, икки йилдан буён дом-дарағи йўқ...

— Хўш, шунга мен нима қилишим керак? — Онамдан қолган манави тилла зирагимни олиб келгандим, — аёл шундай деб рўмолчага тугилган бир жуфт зиракни Мафтунага кўрсатди. — Ўзингиз яхшироқ нархга пуллаб берсангиз. Қўни-қўшидан маслаҳат сўраганим, сизни айтишди.

Мафтуна менсимайгина аёлнинг тилла зирагига қўл чўзди. Зирак жуда қадимий эди. Тоza тилладан, тоши ҳам оғир. Ҳозир бу каби заргарлик буюмларига талаб катталигини билгани учун Мафтунанинг кўзлари севинчдан порлаб кетди. Аммо буни аёлга сездирмади.

— Исингиз нима эди? — деди бепарво.

— Салима.

— Салимахон! Зирагингиз жуда эски "виписка" экан. Ҳозир бундай буюмларга харидор қиши қийин...

— Илтимос опахон, шунги сотиб беринг. Боламнинг ахволи оғир. Даволатмасам бўлмайди. Қариндош-уруғлар ҳам ўзи билан ўзи овера. Ҳеч ким ёрдам берай демайди, — аёл кўзига ёш олиб, Мафтунага ялина бошлади.

— Майли, болам касал деганингиз учун оламан. Бугун бозорга олиб чиқай-чи, қанчага кўтарса шунчага сотиб бераман. Бунингиз неча грамм ўзи?

— Граммини ҳам билмайман. Ўзингиз ўлчаб берарсиз.

— Тарозим ҳам уйда эмас эди-да, — Мафтуна шундай деб қафтида зиракни салмоқлаб кўра бошлади.

— Тўрт ёки беш грамм чиқади, — дея аслида зиракнинг оғирлигини тахминан билса-да, аёлга анча кайитириб айтиб.

— Ҳозир ярим пулини бўлса ҳам беролмайсизми?

Боламни касалхонага ётқизишим керак, — зорланди аёл.

— Василя! Ҳамёнимдан юз минг сўм пул олиб чиқ! — қизига қичқирди Мафтуна.

Хуллас, ўша кўни ночор бир аёлнинг аккаю ягона бир сотини Мафтуна арзон-гаровга олган бўлса-да, бозорда уни бир неча баравар қимматига сотди. Бировнинг бошига тушган мушкул вазиятдан фойдаланаётгани учун хатто бир туки ҳам қилт этмади. Қайтаганга ўзини ишбилармон санаб, бу ҳақда бозордаги дугоналарига мақтанди ҳам.

— Бекор қилибсан, — деди сал инсофироқ дугоналаридан бири. — Бировнинг ҳақи буюрмайди...

Бу нақадар тўғри гап эканлигига Мафтунанинг фожияли қисмати мисол бўла олади. Боиси, кўп ўтмай у ҳам тузоққа илindi...

Ўша кўни Мафтуна эндигина бозордан қайтиб, бугунги фойданинг пулини санаётган эди.

— Ойи, сизни иккита бегона эркак чақиряпти, — деди қизи доимгидек келдикетдилардан онасини хабардор этиб.

— Ҳозир, Ҳозир, — Мафтуна шундай деб эшик томон йўналди.

— Опа, бизга кўп миқдорда тилла буюмлар керак, — дейишди ёши ўзидан салгина кичик икки йигит у билан салом-алиқдан сўнг. — Айтган нархингизда оламиз.

— Қанчага оласизлар?

— Қанча бор ўзи? — саволга савол билан жавоб беришди улар. — Кўрсатинг-чи...

Мафтуна ҳеч қандай шубҳага бормай, йигитларни уй томон бошлади ва барча соҳилдагилар тилла тақинчоқларини уларга бирма-бир кўрсатишга тушди.

— Ҳаммасини оламиз, қанчадан берасиз?

Мафтуна тақинчоқларнинг умумий нархини айтди.

— Жуда қиммат айтиб юбормадингизми? Тақинчоқларингизнинг ичида бобом замонидан қолганлари кўп экан. Уларнинг нархи анча паст юради.

— Кечириб қўясиз. Айнан ана шу бобом замонидан қолганлари бошқаларидан анча қиммат туради. Мени "овсар", деб ўйлаясизларми?! — йигитларнинг безбетлигидан жажли қикди Мафтунанинг.

Ўртада савдо бошланди. Йигитлар айтган нархга

Мафтуна кўнмади, аёл баҳолаган нархга эса харидорлар. Савдолашишдан бошланган гурунг тортишувга айланди.

— Беш кўлингизни оғзингизга тикманг опа! Бу тақинчоқларни қандай кўлга киритганингизни яхши билармиз! Сал инсофли бўлинг! — пўписа қилди йигитлардан бири.

— Инсофли бўламанми-йўқми, сенга нима?! Бировдан тортиб олибманми?! Ким сотган бўлса, ўз ихтиёри билан сотган! Гапинг борми?! — кўрслик қилди Мафтуна.

— Бошқа жойда гаплашамиз! — эркаклар шундай дея ўринларидан туришди-ю, эшик томон йўналишди. Мафтуна эса уларнинг ортидан ҳар хил ҳақоратли сўзларни ёғдириб қолди. У бир неча соат асабийлашиб юрди, сўнг бу воқеани буткул унутди. Аммо эркаклар тиллафурушникига бўлган бу ташрифни унутшмаганди.

Аслида уларнинг мақсади бошқа эди. Бирининг исми Анвар, иккинчисиники Собир бўлган бу йигитларнинг бировдан каттагина қарзлари бўлиб, бу қарзни тўлаш учун қилмаган ишлари қолмаганди. Ҳеч бир ишни эплай олишмагач, ахирги тиллафурушни тунаш улар учун энг маъқул режадек туюлди. Анча пайт Мафтунани зимдан кузатиб юришди. Аёлнинг бозордаги энг олғир тиллафурушлардан эканлигини билгач, режанинг иккинчи қисмига ўтишди. Харидор бўлиб, Мафтунанинг уйига боришдан мақсад унинг қанча тилла буюмлари борлигини билиб олиш эди. Мафтуна улар ўйлаганидан ҳам кўра кўпроқ буюмга эга эканлигини билишгач, дарҳол режанинг иккинчи қисмига ўтишди...

Ўша кўни ёзнинг осуда тунларидан бири эди. Сукунатга чўмган олам сокинлигини чигирталарнинг аҳён-аҳёнда чириллаши бўзиб турарди, холос.

— Ити боғланганмикин? — деди Анвар девордан ошиб ўтишгаётганда.

— Билмайман. Аммо ичти жуда ювошга ўхшайди, — уни тинчлантирган бўлди Собир.

Улар девордан ошиб тушишганда, ҳовли тўрида боғланган қари ит бир-икки хуриб қўйди-ю, сўнг бошини олдинги оёқларига қўйганча

Лутфия БАЗАРОВА,
Қашқадарё вилоят
прокурорининг катта ёрдамчиси

жимгина ётди.

— Қари ит ҳам тиллафурушдан безор, — ўзича ҳазил қилган бўлди Анвар.

— Тиш! — кўрсаткич бармоғини лабига қўйиб, унга ишора қилди Собир.

Икки талончи оҳисталик билан уйга киришганда Мафтунанинг бир ўзи дивандадонг қотганча ухлаб ётар, негадир ёнида қизи кўринмасди. "Қизи қани?" дегандек Собирга имо қилди Анвар. Шериги эса елка қисди.

Ўша кўни Мафтунанинг қизи — Василани холаси уйига олиб кетган, у уйда ёлғиз ўзи қолганди. Бозордан қайтаётганда дугоналари билан спиртли ичимлик ичишгани учунми, Мафтуна итини ечиб юборишни ҳам унутганди.

Икки талончи аста-секинлик билан уйни тинтув қила бошлашди. Тилла буюмлар солиingan сумка шундоқкина жавон тепасида турган экан. Ола солиб энди эшик томон юришганди ҳамки, Мафтуна уйғониб қолди.

— Ким у? — деди у ўридан салчиб тураркан саросимага тушиб. Икки талончи эшик томон отилишди.

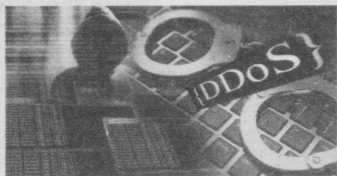
— Сенларни танидим! Ўғри, муттахам! Жойига қўй тиллаларимни! — уларнинг ортидан қичкира бошлади Мафтуна. Талончилар қараша, ахвол чатоқ. Агар тиллафурушни тинчитишмаса, у милицияга хабар беришни аниқ. Эшикдан чиқишга улгурмай кўлга тушишар балки.

— Тинчит! — деди Собир Анварга таҳдидона шивирлаб. Анвар ҳам шунги қўтиб тургандек, шартта ортига бурлиди ва телефонга рақам тараётган Мафтунанинг бўйига чанг солди...

Эртаси кўни қизи билан ёлғиз ўзи яшайдиган Мафтуна Набиевнинг ўлимидан қўни-қўшилари хабар топишди ва дарҳол тегишли жойларга хабар беришди. Шу заҳоти суриштирув ва тергов ишлари бошлаб юборилди. Орадан уч кун ўтиб, икки талончи — Анвар Бердиев ва Собир Жонбоев кўлга олинди. Қотиллар тергов жараёнида барча кирди-корларини тан олдилар ва суд ҳукми билан қилмишларига яраша жазога тортилдилар.

Кибержиноятчилик бугунги кунда ахборот-коммуникация технологиялари соҳасидаги кўпбалам турдаги жиноятларни ўзига бириктирган. Вирус ва бошқа зарарли дастурлар, қонунга зид ахборотлар тайёрлаш ва тарқатиш, электрон хатларни оммавий тарқатиш (спам), ҳақерлик ҳужуми, веб-сайтларга ноқонуний кириш, фирибгарлик, муаллифлик ҳуқуқини бузиш, кредит карточкалари рақами ва банк реквизитларини ўғирлаш (фишинг ва фарминг) ҳамда бошқа турли ҳуқуқбузарликлар шулар жумласидандир. Ушбу ҳолатларда жиноятчилар ўзларини қизиқтирган "объектлар"га моддий ва маънавий зарар етказишни ўз олдига мақсад қилиб қўймоқда. Бундай кимсалар доираси эса йилдан-йилга кенгайиб бораётганини ҳаётининг ўзи кўрсатиб турибди.

ахборотни мажбуран қабул қилдириш, ёш авлодни зарарли тавсирлардан ҳимоя этиш зарурати пайдо бўлмоқда. Президентимиз Ислам Каримов таъкидлаганидек, "Бугунги кунда дунёда кибержиноятчилик, коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда салбий инфоромацион таъсир ўтказиш каби халқаро хавфсизликка нисбатан илгари учрамаган хавф-хатарларнинг авж олаётганига етарли баҳо бермасдан, уларнинг олдини олмасдан, бепарво бўлиб яшаш мутлақо мумкин эмас".

Таъкидлаш жоизки, аксарият ҳолларда ташқи хавфлар манбаи Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги юрисдикцияси таркибига кирмайди. Бу эса ҳуқуқий чоралар тизимини қўллашни маълум даражада қийинлаштиради. Кибержиноятчилар, одатда, миллий чегараларни четлаб ўтган ҳолда жохон тармоғига уланган ҳар қандай компьютерга ҳужум қилади. Ёки гўё бошқа манбалардан ёхуд бундай хатти-ҳаракатлар жиноят ҳисобланмайдиган мамлакатдан туриб шундай ҳужумни амалга оширади. Бу эса ўз навбатида, қатор ҳуқуқий зиддиятларни келтириб чиқармоқда.

Бундай жиноят тури глобаллашиб бораётгани эътиборга олинadиган бўлса, бугун ҳеч қайси мамлакат ушбу хавфга нисбатан мушакил равишда бир ўзи қаршилик кўрсата олмайдди. Бундай шароитда халқаро ҳамкорлиқни кенгайтириш, кибержиноятчиликка қарши биргаликда курашиш ва уни текиририш борасида тегишли органлар фаолиятини тартибга солиш ҳамда ўзаро ҳамкорлиқнинг халқаро-ҳуқуқий механизмларини ишлаб чиқиш ягона йўлдир.

Кибержиноятчиликка қарши курашда аъзо давлатлар, қузатувчилар ва ҳамкорлар савий-ҳаракатини бириктириш учун ўзига хос платформа бўлган ШХТ бундай халқаро интеграция соҳасида самарали фаолият кўрсатаётган тўзлимадир. Сўнгги йилларда бу борадаги ҳамкорлик қўлами тобора кенгайиб бормоқда. Шанхай ҳамкорлик ташкилоти давлат раҳбарларининг 2013 йил 13 сентябрда Бишкекда қабул қилинган декларацияси ҳам бундан далолат беради. Унда давлат раҳбарлари ташкилотга аъзо мамлакатларда сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий хавфсизликка путур етказиш мақсадида ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланишга қарши туриш, глобал интернет тармоғидан фойдаланган ҳолда терроризм, экстремизм ва сепаратизм гояларини тарғиб қилишнинг олдини олиш, ахборот маконида мамлакатларнинг ўзини масъулиятли тутиши бўйича универсал қоидалар, принцип ҳамда нормаларни

ишлаб чиқиш бўйича яқдил фикр билдириди.

Ўзбекистон ахборот-коммуникация технологиялари соҳасида халқаро хавфсизлик тизимига Марказий Осиёда биринчи бўлиб қўшилгани диққатга сазовордир. Шунингдек, "Uzinfocom" компьютер ва ахборот технологияларини ривожлантириш ҳамда жорий этиш маркази ҳузурида "UZ-CERT" компьютер ҳолисалирига чора кўриш хизмати ташкил этилганлиги муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Ўтган йилларда ҳам ахборот хавфсизлигини таъминлаш борасида самарали ишлар амалга оширилди. Вазирлар Маҳкамасининг 2013 йил 16 сентябрдаги қарорига мувофиқ, Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат қўмитаси ҳузурида янги тўзлима — Ахборот хавфсизлигини таъминлаш маркази ташкил этилди. Марказ мутахассислари давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг ахборот тизими ва ресурслари хавфсизлигини таъминлаб, ахборот муҳитини тизимли мониторинг ва таҳлил этиш баробарида юзага келадиган ахборот таҳдидларини ҳам аниқлаб, уларни бартараф этмоқда.

Истиқлол йилларида соҳани юқори малакали кадрлар билан таъминлаш масаласи ҳам муваффақиятли ҳал этилмоқда. Бугун Тошкент ахборот технологиялари университети ва унинг ҳудудий филиалларида шундай мутахассислар тайёрланаётти. Мазкур ўқув муассасаси Марказий Осиёда телекоммуникация ва ахборот тизимлари соҳасидаги йirik олий ўқув юртидир.

Шу тариқа Ўзбекистонда мунтазам таъминлашиб бораётган кибержиноятчиликка қарши кураш бўйича самарали тизим яратилди. Мамлакатимиз ушбу йўналишда халқаро ҳамкорлиқни самарали йўлга қўйган. Ахборот ва компьютер таҳдидлари йўлига ишончли тўсиқ қўйиш учун эса барча зарур восита ва тажрибада кадрлар етарли. Шундай бўлса-да, интернетдан фойдаланишда ҳар биримиз оғоҳ ва эҳтиёткор бўлишимиз даркор.

Интернет, шубҳасиз, кишини ўзига тез жалб қилади. Бу эса "ўргимчак тўри"нинг оммашувига ёрдам берапти. Биринчидан, бугун жохон ахборот тармоғидан ҳар қандай киши фойдаланиши мумкин. Иккинчидан, глобал тармоқ "нимани хоҳласанг, шуни қилавер, барибир, ҳеч ким билмайди" қабилади иш юритишга ундаб, шахснинг қимлиги ва хатти-ҳаракати махфийлигини таъминлайди. Учинчидан, бу нафақат билимни бойитиш, зарур ахборотни топишдан ташқари, янги дўстлар орттириш, вақтни мазмунли ўтказиш имкониятидир. Мухтасар айтганда, интернетдан фойдаланувчи тармоқ ичида тўлиқ эркинлик инъом этилади.

Кибержиноятчилик бунга жуда яхши билишда ва ўз ҳаракатларида технологик услублардан кўра, кўпроқ инсоннинг нозик жиҳатларидан усталик билан фойдаланади. Улар ҳийла-найранг билан одамларни ўйламасдан ҳаракат

Абдуҷаббор МУЛЛАЖАНОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚК
департаменти бўлим бошлиғи

қилишга мажбур этакдан ва ахборот хавфсизлигига таҳдид сола оладиган ўзига хос психологлардир.

Масалан, мусиқа кўчириб олиш мақсадида у ёки бу сайтга кирган киши "Фалончи машҳур шахс йўл-транспорт ҳалокатига учради", деган рекламага кўзи тушади ва беихтиёр қизиқувчанлиги ортиб уни очади. У ерда эса яна бир сайт очилади ва ундаги янгилик давомини ўқийди. Натижада ушбу машҳур шахс бор-йўғи йўл-транспорт ҳодисаси туфайли ҳалок бўладиган фильмда роль ижро этгани маълум бўлади. Кибержиноятчилар шундай алдовлар билан ушбу сайтга кирган кишининг компьютерига у ҳақдаги махфий маълумотларни кўчириб, унинг қайси тўғмани бошиши ва қайси паролни теришини кузатадиган "троян" дастурини жойлаштириб қўйиши мумкин. Ушбу ахборот эса тез орада жиноятчилар қўлида бўлади.

Ҳақерлар томонидан режа асосида амалга оширилаётган DDoS ҳужумининг асосий қисмини глобал тармоқнинг оддий фойдаланувчилари ўзлари билмаган ҳолда давом эттиради. Кибержиноятчилар турли йўллар билан тармоқда махсус дастур тарқатади ва у фойдаланувчининг компьютерига тушган, маълум бир сайт ёки сервер манзилига сўровлар жўнатади. Ўнлаб, юзлаб шундай дастурлар сайт ёки серверга ўз таъсирини ўтказишни бошлаша, нималар рўй бериши мумкинлигини тасаввур қилишнинг ўзи қийин. Аввало, бу сайт ёки сервер ишдан чиқади, фойдаланувчилар учун кўпбала ноқулайликлар, муаммолар юзага келади.

Бундай ҳолатларнинг олдини олиш ва кибержиноятчилик иштирокисни ёки қурбони бўлмаслик мақсадида мутахассислар интернетдан фойдаланувчиларга вирусга қарши дастурлар, уларни мунтазам янгилаб бориш, тажрибали фойдаланувчилар учун эса файрволлар, яъни тармоққа кирувчи ва чиқувчиларни назорат қиладиган махсус дастурлар ўрнатишни тавсия қилади. Фойдаланувчилар қўлчана пулли ва шартли бепул дастурлар, жумладан, вирусга қарши дастурларни фойдаллаштириш учун ўрнатилган дастурий маҳсулотлар ҳимоясини четлаб ўтадиган турли активаторлардан фойдаланади.

Бугунги кунда ҳаётимизни ахборот-коммуникация технологияларисиз тасаввур этиб бўлмайди. Қонунчилик соҳаси ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш амалиётидаги ташаббуслар кибержиноятчилар фаолиятига тўсиқ қўйиши, технологиялар эса ҳаётга етказиладиган зарарни имкон қадар камайтириши мумкин. Жохон ахборот тармоғидан фойдаланувчилар эса интернетда ҳеч қандай вирусга қарши дастур ёки файрвол ҳимоя қила олмайдиган хавф ва таҳдидлар қўлпигини унутмаслиги даркор.

Прокуратура органлари тизимида кўп йиллар фаолият юритган фахрий прокурорлар ҳамда ёш мутахассисларнинг учрашуварли, давра сўхбатлари давом этмоқда.

Жорий йилнинг 16 май кунини Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар прокуратураларининг Қишлоқ ҳўжалиги соҳасида қонунчилик ижроси устидан назорат бўлими катта прокурорлари ва прокурорлари ҳамда туман (шаҳар) прокуратуралари ва уларга тенглаштирилган прокуратураларнинг прокурор ёрдамчилари билан Ўзбекистон прокуратура органлари фахрийларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилик маркази биносида прокуратура орган-

Давра сўхбати бўлиб ўтди

лари фахрийларининг учрашуви бўлиб ўтди.

Учрашувга прокуратура фахрийлари Абдусамад Абдураззоқов ҳамда Рустам Ҳўжақуловлар таъшир буюришди. Тадбирни Олий ўқув курслари кафедраси бошлиғи вазифасини бажарувчи Аҳмад Одинаев кириш сўзи билан очди ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилик Маркази раиси Ботир Калоновга сўз берди.

Ботир Калонов Марказнинг иш фаолияти, ташкил этилганидан ҳозирги кунга қадар олиб борилаётган ишлар, прокуратура раҳбариятининг кўрсатаётган эътибори, фах-

рийларнинг ижтимоий муҳофазаси, байрамлар муносабати билан уларни табриклаш, ўтказиётган тадбирларга тақлиф қилиш, уларнинг юбилейларига бориш, Бош прокурор табрикларининг топирилиши қабиларга алоҳида тўхталиб ўтди. Шундан сўнг Ботир Калонов қатнашчиларга тадбир меҳмони, фахрий прокурор Рустам Ҳўжақуловни таништириб, унинг меҳнат фаолияти ҳақида гапириб берди.

Рустам Ҳўжақулов прокуратура органлари тизимидаги 32 йилдан орттироқ иш фаолияти давомида Тошкент шаҳар Яшнот бодум тош прокуратурасида нозир, терговчи, Тошкент ша-

ҳар прокуратурасида катта терговчи, Республикаси Бош прокуратурасида бўлим ва бошқарма прокурори, катта прокурори, бошқарма бошлиғининг ўринбосари, Ёғждувон ва Юқоричирик туман прокурори, Янгиўл туман прокурорининг катта ёрдамчиси лавозимларида самарали хизмат қилган. Рустам Ҳўжақуловнинг узок йиллик меҳнат фаолияти про-

куратура раҳбарияти томонидан муносиб баҳолалиб, бир неча мартаба рағбатлантирилди.

Очиқ мулоқот тарзида ўтган учрашув сўнггида фахрий прокурорлар қатнашчилар саволларига жавоб бериб, уларнинг келгусидаги ишларида муваффақиятлар тилади. Шунингдек, тингловчилар Марказ биноси ва бу ерда амалга оширилган ишлар ҳамда фотоальбомлар билан таништирилди.

Ўз муҳбиримиз

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖДЛҚК департаменти ва департаментнинг Тошкент шаҳар бошқармаси жамоалари бошқарманинг шахсий таркиб бўйича инспекция бошлиғи Хусан Камилловга волидаи муҳтарамаси

Муаттар онанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардик билдилади.

Давлат дастурини амалга оширишда ОАВнинг роли

Пойтахтимизда "Соғлом она ва бола йили" Давлат дастурида белгиланган вазифаларни амалга оширишда оммавий ахборот воситаларининг ўрнига бағишланган илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди томонидан қатор вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда ташкил этилган тадбирда депутатлар, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ахборот хизматлари ходимлари, жамоат ташкилотлари вакиллари, журналистлар иштирок этди.

"Соғлом она ва бола йили" Давлат дастури доирасида оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, аёлларнинг оила ва жамиятдаги ролини кучайтириш, аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини оширишга оид ташкилий ҳуқуқий чора-тадбирлар кенгаймоқда.

Қишлоқларда аёлларнинг уй-рўзгор шароитини янада яхшилаш, тиббий-патронаж хизмати кўрсатиш сифатини ошириш, жойлардаги тиббий муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш борасидаги ишлар аҳоли саломатлигини асраш, соғлом ва баркамол авлодни вояга етказишда муҳим омили бўлмоқда.

Бу йўналишдаги лойиҳаларнинг мазмун-моҳиятини халқимизга етказиш, замонавий тиббий ёрдамдан аҳолининг баҳрамандлигини ошириш, оилаларда тиббий маданият ва соғлом турмуш тарзини юксалтиришда оммавий ахборот воситалари фаолияти муҳим ўрин тутади.

Мамлакатимиздаги оммавий ахборот

воситалари томонидан бу вазифаларни ўз вақтида бажариш мақсадида махсус руклар, телекўрсатув ва радиоэшиттиришлар ташкил этилиб, уларда тиббий-ижтимоий ислохотларнинг мазмун-моҳияти, бераётган самаралари атрофлича ёритилмоқда. Бу жараёнда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ҳамда жамоат ташкилотларининг ахборот хизматлари ва журналистлар ўртасидаги ҳамкорлиги ижодий ишларнинг сифати ва таъсирчанлигини оширишга хизмат қилаётди.

Анжуманда Давлат дастури доирасида мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ишларнинг аҳамияти хусусида маърузалар тинг-

Гули ХОЖИБОЕВА,
«Huquq»

ланди. Ушбу ислохотларни тизимли ва сифатли ёритиш, журналистларнинг бу борадаги касб малакаси ва маҳорати-ни ошириш, матбуотда танқидий-таҳлилий мақолаларни кўпайтириш зарурлиги қайд этилди.

Тадбирда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари ахборот хизматлари ўртасида ўтказилган "Йилнинг энг фаол ахборот хизмати" республика танлови якунлари эълон қилинди. Ғолиблар диплом ва совғалар билан тақдирланди.

Мората «Манчестер Юнайтед»га ўтиб кетиши мумкин

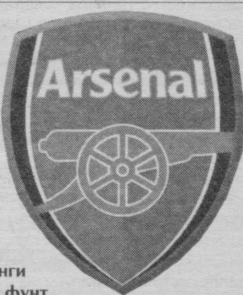
Туриннинг "Ювентус" клуби ҳужумчиси Альваро Мората фаолиятини Англия премьер-лигасида давом эттиришни истайди.

The Guardian нашрининг маълумотига кўра, 23 ёшли испаниялик футболчи, агар "Манчестер Юнайтед" жамоасига Жозе Моуриньо келса, манкунианликлар сафига келиб қўшилишга қарши эмас. Мората айнан португалиялик мутахассис қўл остида "Реал" клубида дебют қилган.

Мадрид клуби эса ўз навбатида ўз тарбияланувчиси "Ювентус" жамоасидан 30 миллион еврога сотиб олиш ҳуқуқидан фойдаланиб, уни 50 миллионга қайта сотиб олиш ниятида.

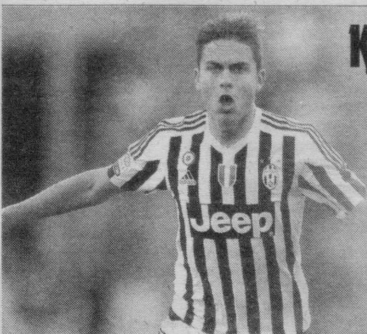
"МО"дан ташқари Моратага "Арсенал", "Челси", "Лестер", "ПСЖ", "Наполи", "Интер" ҳамда "Милан" клублари ҳам даъвогарлик қилишмоқда.

Трансферлар учун 80 миллион фунт

Лондоннинг "Арсенал" клуби янги трансферлар учун 80 миллион фунт сарфлашни режалаштирмоқда.

Хабар қилинишича, клуб раҳбарияти жорий мавсум қайд этилган натижадан норози. Шу сабабли лондонликлар Менхенгладбахнинг "Боруссия" клубидан ярим ҳимоячи Гранит Жақани, Дортмунднинг "Боруссия" жамоасидан эса Генрих Мхитаряни сотиб олмоқчи. Шунингдек, "Ювентус" клуби ҳужумчиси Альваро Мората ҳам қизиқиш доирасида бўлиб турибди.

Қимматбаҳо Дибала

Италиянинг "Ювентус" клуби ҳужумчиси Пауло Дибала Мадриднинг "Реал" жамоасининг асосий трансфер мақсади бўлиб турибди.

Tuttosport нашрининг маълумотига кўра, "Реал" клуби аргентиналик тўпурар учун тахминан 70-80 миллион евро таклиф қилган, бироқ "Ювентус" жамоаси рад жавобини берган.

Манбада айтилишича, Дибаланинг ўзи Туринда қолишни истайди.

Эслатиб ўтамиз, "Ювентус" ўтган ёзда Дибалани 32 миллион еврога "Палермо"дан сотиб олганди.

Фабрегас «Реал»га ўтади?..

Лондоннинг "Челси" клуби ярим ҳимоячиси Сеск Фабрегас келаётган ёзда фаолиятини Испанияда давом эттириши мумкин. Бу ҳақда Европа матбуоти хабар тарқатади.

Аввалроқ, 29 ёшли испаниялик футболчи Испания чемпионатида қайтиши мумкинлиги, аммо "Барселона" клубига эмас, балки бошқа клуб сафига келиб қўшилишини айтганди.

The Sun нашрининг маълумотига кўра, Мадриднинг "Реал" жамоаси Фабрегаснинг навбатдаги клубига айланиши мумкин.

Яқунланган мавсумда Фабрегас премьер-лиганинг 36 та ўйинида майдонга тушиб, тўртта гол ҳамда етти та голли узатмага муаллифлик қилган.

Спорт

Роналдиньо фаолиятини Туркияда давом эттиришга яқин

Бразилия терма жамоаси ва "Барселона" жамоаси собиқ ярим ҳимоячиси Роналдиньо фаолиятини бошқа бир таниқли ҳужумчи, собиқ жамоадоши Самюэль Это'О тўп сурадиган "Анталиаспор"да давом эттиришга яқин турибди.

Маълумотларга кўра, Роналдиньо яқин ҳафтадан ичида турк клуби билан шартнома имзолайди.

Эслатиб ўтамиз, 36 ёшли бразилиялик футболчининг сўнгги клуби Бразилиянинг "Флуминенсе" жамоаси бўлганди. Футболчи клубни ўтган йилнинг сентябрида тарк этган.

Маълумот ўрнида айтиш мумкин, олдинроқ футболчининг АҚШ ёки Хитой чемпионати вакилларида бирида тўп суриши мумкинлиги ҳақида хабар берилганди.

Анчелоттига Хамес керак

"Бавария" жамоасининг бўлажак устози Карло Анчелотти Мадриднинг "Реал" клуби ярим ҳимоячиси Хамес Родригеснинг хизматларига қизиқиш билдирмоқда.

AS нашрининг хабар беришича, мюнхенликлар вакиллари колумбиялик футболчининг агенти — Жорже Мендеш билан алоқага чиққан. Италиялик мутахассис Хамеснинг ўйин услуби билан яқиндан таниш, шу сабабли Анчелотти уни янги жамоасига таклиф қилиш истагини билдирган.

Аввалроқ ПСЖ жамоаси 25 ёшли колумбиялик футболчиға қизиқиш билдирганди. Парижликлар Хамес учун 100 млн. еврогача бўлган суммани тўлашга тайёрлиги ҳақида хабар қилинганди.

Сотилиш арафасидаги клуб

Англиянинг "Астон Вилла" жамоаси хўжайини Рэнди Лернер жамоани сотиб юбориш ниятида. Америкалик Лернер хитойлик бизнесменлар билан жамоани 60 миллион фунт эвазига сотиш борасида музокаралар ўтказмоқда. Бу борадаги келишувга шу ҳафта охирида эришилгани кутилмоқда.

Харидорларнинг номи сир тутилмоқда. Улар айтиш вақтда клубнинг молиявий ҳисоботини ўрганиб чиқишмоқда.

Жамоа янги хўжайинлар тасарруфига ўтганидан кейин янги бош мураббий номи ҳам маълум бўлиши кутилмоқда.

Эслатиб ўтамиз, Лернер 10 йил аввал "Астон Вилла"нинг хўжайинига айланганди. Жорий мавсумда жамоа илк марта юқори лигани тарк этди ва чемпионлигига тушиб кетди. Шундан сўнг у жамоадан қутулишга қарор қилган.

Интернет хабарлари асосида тайёрланди

Qishloq Qurilish Bank

Барча юртдошларимизга қуйдаги янги омонат турларини таклиф этади.

Миллий валютада:

"Соғлом авлод" — омонатга маблағлар 4 ойга қабул қилинади;

"Омад" — омонатга маблағлар 4 ойга қабул қилинади;

"Ёрқин келажак" — омонатга маблағлар 8 ойга қабул қилинади.

Ушбу омонатларга ҳисобланган фоизлар ҳар ойда тўлаб берилади.

"Юқори даромад" — омонатга маблағлар 8 ойдан 15 ойгача қабул қилинади.
Омонатга ҳисобланган фоизлар омонат муддати тугагандан сўнг тўлаб берилади.

Хорижий валютада:

"Капитал плюс" — омонатга маблағлар 1 ойга қабул қилинади;

"Percent" — омонатга маблағлар 4 ойга қабул қилинади;

"Profit" — омонатга маблағлар 12 ойга қабул қилинади.

Омонатга маблағлар АҚШ долларида қабул қилинади,
фоизлар ҳар ойда ёки омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Қуйдаги омонат турлари намунавий лойиҳалар асосида қурилатган уй-жойларни
олувчи фуқароларни қўллаб-қувватлаш мақсадида жорий қилинган:

"Мадад" — маблағлар 1 йилдан кам бўлмаган муддатга қабул қилинади;

"Хонадон" — маблағлар 1 йилдан ортиқ муддатга қабул қилинади;

"Қурилишга бошлангич бадал" — муддати — 1 йил.

Сизнинг омонатларингиз
Фуқароларнинг
банклардаги омонатларини
кафолатлаш фонди
томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатингиз:

- ✓ солиқ ва мажбурий тўловлардан озод;
- ✓ эгалик ва тасарруф ҳуқуқи
- ✓ ўз ихтиёрингизда;
- ✓ миқдори чекланмаган.

Мурожаат учун: (+99871) 150-72-58, 150-39-93

Қишлоқ қурилиш банк — фаровон ҳаётингиз хизматида!

www.qqb.uz

Хизматлар лицензияланган

Хурматли юртдошлар!

«Асака» банк

2016 йил "Соғлом она ва бола йили" деб
эълон қилиниши муносабати билан
қуйдаги миллий валютадаги
муддатли янги омонат
турини таклиф этади.

“СОҒЛОМ ОНА ВА БОЛА”

Ушбу омонатга ҳисобланган фоизлар ҳар ойда ёки
омонат муддати тугагандан сўнг берилади.

Шу билан биргаликда, "Асака" банк миллий валютада 26 турдаги ва хорижий валютада 14 турдаги қулай шартларда
омонат турларини таклиф этади. Омонатларни банкнинг барча филиалларида расмийлаштириш мумкин.
Мурожаат учун телефонлар: 120-39-81, 120-39-60, 120-39-63.

Филиаллар	Код	Телефон
Тошкент шаҳар филиали	371	120-83-13
Автотранспорт филиали	371	120-39-95
Шайхонтохур филиали	371	140-39-36
Юнусобод филиали	371	221-80-67
Сирғали филиали	371	258-67-49
Тошкент вилоят филиали	371	120-84-13
Андижон вилоят филиали	374	224-40-96
Асака филиали	374	233-13-69
Фарҳод филиали	374	226-97-53
Фарғона вилоят филиали	373	224-70-83
Марғилон филиали	373	237-12-37
Олтиариқ филиали	373	432-10-11
Кўкон филиали	373	552-61-04

Филиаллар	Код	Телефон
Наманган вилоят филиали	369	226-94-75
Навоий вилоят филиали	436	223-54-32
Зарафшон филиали	436	573-18-78
Бухоро вилоят филиали	365	223-71-94
Бухоро шаҳар филиали	365	770-11-27
Самарқанд вилоят филиали	366	231-08-86
Афросиёб филиали	366	221-77-56
Кашкадарё вилоят филиали	375	221-12-93
Сурхондарё вилоят филиали	376	770-82-12
Қорақалпоғистон филиали	361	770-60-59
Хоразм вилоят филиали	362	226-97-78
Сирдарё вилоят филиали	367	225-44-03
Жиззах вилоят филиали	372	226-43-11

Барча омонатларингиз Фуқароларнинг банклардаги омонатларини кафолатлаш фонди томонидан кафолатланади.

Сизнинг омонатларингиз:

- солиқ ва мажбурий тўловлардан озод!
- маълумотлар сир сақланиши тўлиқ кафолатланади!

- эгалик ва тасарруф ҳуқуқи ўз ихтиёрингизда!
- миқдори чекланмаган!

“Асака” банк — сармоянгиз сақланиши ва кўпайишини кафолатлайди!

www.asakabank.com

Хизматлар лицензияланган

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
**O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi**

Bosh muharrir:

Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:

Hakimboy HALIMOV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo
G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,

Faks: 233-10-53,

233-64-85

E-mail:

huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftanang payshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqdir
qilinmaydi va egalarga qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan
farglanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib
bosish faqat tahririyat ruxsati bilan
amalgal oshiriladi.
□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni
uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi

231

Buyurtma s-5982. 43 711 nusxada bosildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va
sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: D.XALILOV

Sahifalovchi: S.BABAJANOV

Navbatchi: O'.DEHQONOV

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta «O'zbekiston» nashriyoti matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston
Respublikasi matbuot va
axborot agentligida 2009-yil
12-oktabrda 0188-raqam
bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004